

EESTI

25

PORDILEHT

METALLITÖÖSTUS
K. PUUSAAG

Tallinnas, Inseneri 3, tel. 442-36

**Elusloomade,
liha ja
lihasaaduste
eksport**

**EESTI PEEKONI
EKSPORTÜHISUS**

Juhatus:

Tallinn, Pärnu mnt. 23

**Telefonid: Juhatus: 450-27
Kontor: 463-63**

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

17. AASTAKÄIK

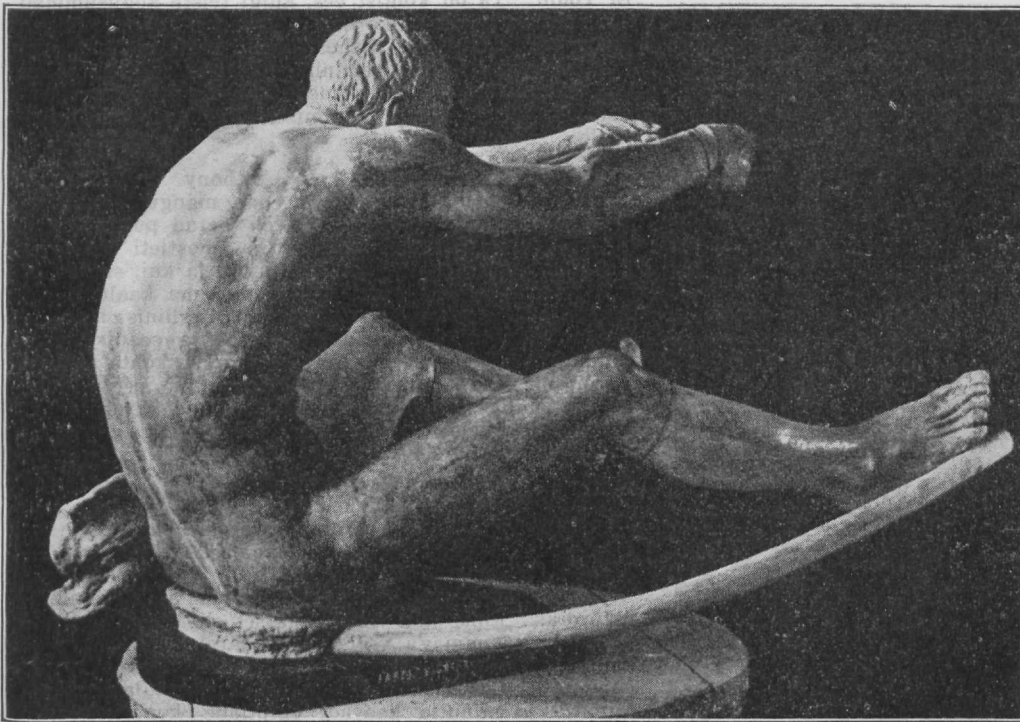
Nr. 9

SEPTEMBER

1936

Toimetaja: **A. ADORF.**

Toimeitus ja talitus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Farpi Vignoli, Itaalia

Aerutaja

Kõrvaltoodud kuju krooniti Berliini olümpia-kunstivõistlustel raidekunstis kuldmedaliga.

Fenomeenidest ja õppetunnist

1.

Seitsekümmend üheksa atleeti viieteistkümnest rahvusest startis Berliini olümpia tõste-turniiril. Tegelikult oli üles antud veel kuueteistkümnneski rahvus, nimelt Haiiti, kuid viimase ainuke atleet ja esindaja sai olümpiakülas treeningul niivõrd raskesti vigastada, et pidi kogu olümpiaks ja vist veel pärast ki jääma haigemajja. Milline pigi: võib-olla suurte raskustega saadetakse mees kaugetelt randadelt kohale, ta on oma riigi ainuke olümpiauhkus, kuid see ainukegi ei saa startida. Mõistagi puudus ülesantud atleetidest nii mõnigi veel, kuid need ei olnud oma rahvuse ainsad, nii et nende puudumisel puudus traagika.

Täisarvuliste meeskondadega tuli kangi juure kolm rahvust — Saksa, Austria ja USA, kellel igas kaalus oli kaaks esindajat. Peagu täisarvuliste meeskondadega esinesid veel Egiptus ja Prantsuse, kumbki 8 mehega. Ülejäänud kümme rahvust pani välja vähema arvu tõstjaid, nimelt järgmiselt: Tšehhoslovakkia — 6, Inglise ja Schweits — 5, Eesti ja Itaalia — 4, Hiina (jah, ka Hiina), Luksemburg, Ungari ja Rootsi — 2, ning India — 1. Kui vahest tahetakse kohe küsida, kui võrd hea oli India ainuke tõstja, siis olgu vastatud: hindu Zaw Weik tõstis keskkaalus 310 kg.

Kogu tõstjate karja jagaksin nelja klassi: 1) fenomeenid, 2) head, 3) keskpärased ja 4) nõrgad.

Fenomeeniks nr. 1 oli kahtlemata egiptlane Khadr El Touni, keda võib nimetada kõigi aegade pa-

rimaks tõstjaks. Huvitava pildi pakub arvutus, mis näitab, palju iga kaalu olümpiavõitja tõstis oma kehakaalu iga kilogrammi kohta. Vastav tabel on järgmine (numbrid tähendavad järjekorras kehakaalu, saavutatud kogusummat ja kehakaalu iga kg kohta tõstetud raskust):

1.	El Touni, Egiptus	75	387,5	5,166 kg
2.	A. Terlazzo, USA	61	312,5	5,123 „
3.	M. Mesbah, Egiptus	67	342,5	5,111 „
4.	L. Hostin, Prantsuse	80	372,5	4,656 „
5.	J. Manger, Saksa	105	410,0	3,904 „

Juba seegi tabel näitab, kui võrd parem tõstja oli El Touni. Ta on kõigest ees, kuigi teiste kogusummad olid samuti maailmarekordsed. Tavaliselt ollakse ülihea kas ainult ühes või ka kahes tõsteliigis, kuid nimetatud egiptlane on võrdselt hea nii surumises, rebimises kui ka tõukamises. Kahes esimeses püstitas ta maailmarekordsed tagajärjed, tõukamises jäi ainult veidi alla-pool.

Teiseks fenomeeniks oli Anthony Terlazzo, sulgkaalu võitja. Tounist oli enne mängusid rohkem kuuldud ja kuigi kõike kuuldut ei võetud puhta tõena, siis olümpial vähemalt veenduti ja imestleti veelkord-selt. Terlazzo't aga peagu ei tuntud, ja kui, siis mitte rohkem kui Los Angelesi kolmandat oma kaalus, kuid „ainult“ 280-kg-lise kogusummaga. Berliinis ajas ta aga märglevalt üles maailmarekorde ja seadis kogusummaks 312,5 kg. See oli sulgkaalu kohta rabav. Varem oli selle kaalu kohta fenomenaaalseks peetud juba 300 kg, mille saavutajana oli juttu olnud üksnes vene-lasest Popoffist, kuid Berliinis võis 300 kg-ga vaevu saavutada kolmanda koha.

Veel fenomeenideks nimetaksin kaht kergekaalu kuldmedalimeest Mohammed Mesbahi ja austerlast Robert Feini, kes saavutasid võrdse kogusummana 342,5 kg. Esimesel oli fenomenaaalseks tõukamine — 145 kg. Saksa spordijuhte dr. H. J. Weber peab seda Berliini olümpia imestusväärseimaks maailmarekordiks. Enne oma viimast katset oli Mesbah auster-lasest kogusummaga veel 2,5 kg järel. Siis astus ta kangi juure, millele ta sõber Hussein oli lasknud peale panna 145 kg. Uskumatu raskus kergekaallase kohta. Minutid ja minutid kaovad: egiptlane kontsentreerib. Talle on see pühalik toiming, millele pühendub kogu ihu ja hingega. Ja siis nagu haaraks teda mingisugune usufanatism: ta kummardub, kang tõuseb, on varsti rinnal, hüpe kangi alla ja raskus on õhus! Uus maailmarekord oli saavutatud pärast elamusterikast päeva järgmise päeva varahommikul kell ¼4, millal inimene tavaliselt on sügavas unes. See annab erilise väärtuse sellele rekordile.

Robert Fein on fenomeen surumises. Ta tegi 105 kg, millele samas kaalus ei tulnud ükski läheda-legi, sest paremuselt järgmised kergekaallased surumi-ses olid jänki John Terbak ja prantslane R. Du-verger, mõlemal 97,5 kg, teised olid veelgi kaugemal. Isegi keskkaalus suutsid ainult El Touni ja R. Ismayr

Meie olümpiatõstjad olid Egiptuse tõstefenomeenidega väga sõbralikul jalal. Pildil vasakult paremale: K. OOOE, egiptlane El TOUNI, P. MÜRK, egiptlane M. MESBAH ja E. LUND.

E. Rõppo foto.

ületada tema rekordi ning poolraskekaalus ainult 6 meest. See näitab, kui fenomenaalne on kergekaallase kohta 105 kg surumine. Robert Feini maailmarekord, mida ta seekord ei üritanud, on veelgi kõrgemal — 107 kg!

Ülalmainitud nelja, s. o. Tounit, Terlazzot, Mesbahi ja Feini nimetasin ma fenomeenideks, ja nendega olekski lõpetatud fenomeenide nimekirja. See tähendab, et prantslast Louis Hostini ja sakslast Josef Mangeri ma nende hulka ei pea. Kuid viimane võib selleks alles tõusta. Ta harrastab tõstmist alles lühikest aega, ümmarguselt kaks aastat. Mangeri leiutajaks oli teatavasti R. Ismayr. Mõlemad pärit Freisingeri linnast. Manger alles arendab end. Eriti võib ta parandada tõukamises, milles ta seni pole saanud üle 155 kg. Usun, et Manger lähemas tulevikus viib kogusumma 425 kg-le, mis võib tulla järgmiselt: surumine 140, rebimine 125 ja tõukamine 160 kg.

Koos L. Hostini ja J. Mangeriga võib heade klassi selekteerida egiptlasi Ibr. Wasifi, S. Solimani ja Ibr. Shamsi, sakslasi R. Ismayri, A. Wagneri ja E. Deutschi, tschehhil V. Psenickat, inglasi R. Walkeri ja meie Arno Luhaäärt. Kõik ülejäänud on kas keskpärased või nõrgad.

2.

Rahvustest on vastuvaidlematu eriklass oma ette Egiptus. Teises grupis järgneksid Saksa, USA ja Austria ning kolmandas Prantsuse, Tschehhoslovakkia, Itaalia ja Eesti. Teised on rohkem maha jäänud.

Saksa, keda veel enne olümpiamängusid peeti maailma parimaks tõstesportlaseks, hellitas samale ka olümpial. Kuid ta olid karunaha ennem maha müünud kui karu maha lastud. Seda suurem oli sakslaste pettumus, kuigi nad taipasid, et nende tõstesport pole väikese ajaga tagasi läinud, vaid Egiptuse oma enne-teadmatuselt kõrgele tõusnud. Nii kõrgele, et mitte ainult sakslastel, vaid kogu maailmal polnud sellest varem aimu.

Konkurents oli kõva kõigis kaaludes, peale poolraskekaalu, milles võistlus arenes pingetult. Maailma poolraskekaalu tase pole praegu palju kõrgemal keskaalu omast, sest see on nagu vaakumise kaal tõstjatele. Kes vähegi saab, püüab keskaalu, ja kes seda ei suuda, läheb raskekaalu. Ka võistluste tehnilised tulemused vihjavad, et poolraskekaal oli olümpia nõrgimaks. Kõigis ülejäänud kaaludes püstitati fenomenaaalseid tulemusi, kuid poolraskekaalus tuli L. Hostin võitjaks, ilma et tal oleks tarvitsenud eriti pingutada. Puudus konkurents ja ka ta ise ei olnud parimas vormis. El Touni on moraalselt ka poolraskekaalu võitja, sest Hussein vaevalt oleks suutnud oma kogusummale veel 15 kg lisada, et olla vähemalt võrdne El Touniga.

Kui veel tulla rahvuste juure, siis egiptlased olid parimad ka tõstete puhtuselt. Juba kord ülesatud raskustest jäi kohtunike poolt vastu võtmata ainult paar katset. Egiptlased lisasid raskust piirides, mille saavutamisse nad olid ette kindlad. Võib-olla ka sakslased oleksid teinud vähem ebapuhtaid tõsteid, kui nad konkurentsis egiptlastega poleks üritanud seni vaevu näidatut või üldse enne saavutamataid raskusi. Nüüd jättis neil kõige rohkem soovida puhtus surumises. Jänkide parimad mehed olid niisama puhtad kui egiptlased, kuid nõrgemad riskeerisid sammu pidamist ilmselt üle jõu käivate tõstetega, mis osutusid vastuvõtmata tuteks.

Veel üht suurt erinevust võis märgata egiptlastel, võrreldes teiste rahvuste esindajatega. Egiptlastele oli tõstekang nagu püha asi. Nad ei raputanud kangi enne tõstmist ega loopinud teda ka pärast tõste teostamist.

Kui oli sooritatud ka kõige raskem tõste, siis võeti kang ikka tagasi rinnale ja lasti siis põrandale suure ettevaatlikkusega, nii et isegi ei võidud kuulda, millal kang põrandat puudutas. See kõik jättis egiptlastest väga meeldiva mulje. Teiste rahvuste esindajate enamik käsitaski kangi nagu mingisuguse vihaga. Suure kolinaga visati ta põrandale, nagu oleks kang selles süüdi, et talle suur raskus peale pandud. Eriti üleolevalt loopis kangi L. Hostin, kellest meie tõstjad ei tarvitse võtta eeskuju.

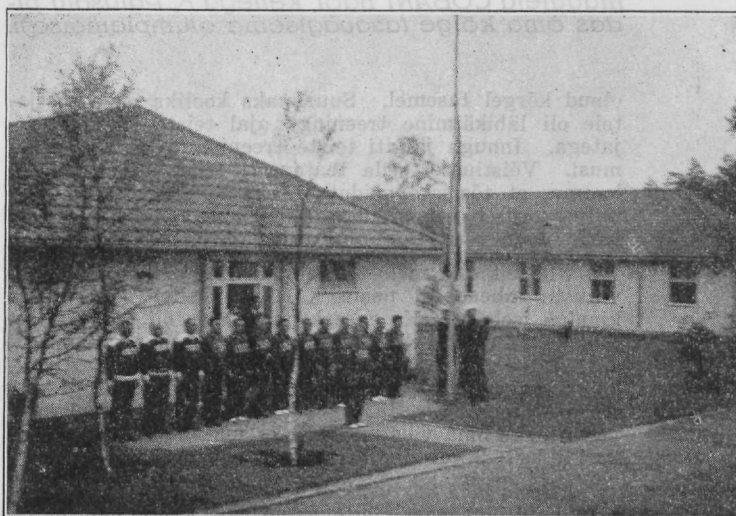
Kirjutuse alul on toodud, mitme tõstjaga iga rahvus Berliinis esines. Kuigi ühelegi rahvusele polnud keelatud saata täisarvulist meeskonda, on siiski huvitav tuua rahvuste paremusjärjestus vastavalt punktide (1.—6. koht) ja osavõtjate arvu suhtele.

	Punkte	Osavõtjaid	Punkte iga osav. kohta
1. Egiptus	28½	8	3,62
2. Saksa	31	10	3,10
3. Austria	14½	10	1,45
4. USA	12	10	1,20
5. Eesti	4	4	1,00
6. Tschehhoslovakkia	5	6	0,83
7. Prantsuse	6	8	0,75
8. Inglise	3	5	0,60
9. Luksemburg	1	2	0,50

Ülaltoodu järgi on Eesti seega 15-ne rahvuse seas viiendal kohal. Väga meelitatav, kuid kohe peab juure lisama, et säärane „paremusjärjestus“ on siiski õhus ripnev, sest, näiteks, kui oleksime saanud ainult ühe mehe ja nimelt ainsana meie punkte toonud Luhaääre, siis oleksime meie selles tabelis olnud esimene, mis aga siiski poleks tähendanud, et oleksime maailma esimene tõsterahvus.

3.

Enne väljasõitu olümpiale olid meil kasutada andmed ainult Los Angelesi tõsteturniiri ja viimaste euroopa-võistluste kohta. Peab ütleva, et nende järgi olime jõudnud juba võrdlemisi lähedale euroopa-

Raskejõustiklaste meeskond olümpiakülas Eesi lippu heiskamas. Nemad jõidsid ka selle lipu kõrgel nii maadlusmattidel, poksiringides kui ka tõstekangi juures.

E. Kõppo foto.

maks kätel-seismist. Milline n. ü. määratu vahe on näiteks meie keskkaallase P. Mürgi ja sama kaalu austerlase R. Feini surumises. Esimese rekord on ainult 75 kg, teisel aga üle 30 kg rohkem. Pange P. Mürgi senisele rekord-kogusummale 30 kg juure, ja Mürk oleks Berliinis olnud medalimees!..

Egiptlased olid oma treeningu näitamises kinnisemad, kuid pärast võistlusi muutusid ka nemad lahkemaks. Nende esindaja seletas, et nende tõstekoolile on põhja pannud kuulus Prantsuse raskekaalu tõstja Ch. Rigoulot, nii et Egiptuse kool on praegugi väga

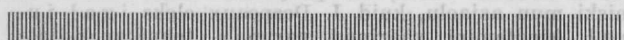

FOTO-ATELJEE

Parikas
TALLINN

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD: K. 9-5. PÜHAP. K. 11-2

lähedane prantsuse omale. Küsisin ka, kuidas nad harjutavad surumist, ja vastus oli sama, mis jänkidel: peale kõige muu rohkesti kätel-kõndimist. Nagu ise võisime veenduda, suudab El Touni ka ühel käel seista ja nii oma keha üles suruda!

Oma praegust suurt edu peavad egiptlased kuueaastase raske ja järjekindla töö viljaks. Pärast Nosseiri ja teiste vana kaardiväe esindajate taandumist on nad nüüd kasvatanud uue ja veel võimsama kaadri.

Suurt rõhku panevad nende tõstjad enda kontsentreerimisele enne tõstet. Tõstmine on neile üldse nagu pühalik toiming. Kui sageli võis egiptlasi võistluse ajal näha palvetamas. Kontsentreerimine — sellele peavad rõhku panema ka meie tõstjad. Tõste sooritamisse tuleb panna kogu oma tahe, kogu usk. Meie tõstjad võtavad aga kangi nagu hellalt, kartes riskida. Ornutsemine tõste sooritamisel peab kaduma. Kes nägi näiteks R. Feini, see peab ütleva, et tema ajas üles ka sääraseid raskusi, mis talle näisid olevat üle jõu. Kuid see-eest iga ta lihas nagu kiunus.

Kui tulla ühe tehnilise peensuse juure, näiteks: kas raskuse rinnale võtmisel asetada jalg taha või küljele peale, siis sellele meil palju vaieldud küsimuse kohta tegin märkmeid keskkaalu tõstmise ajal. 16-nest keskkaallasest viisid jala taha 10, kõrvale 6. Taha viis näiteks El Touni, ka sulgkaallane Terlazzo, kõrvale aga Ismayr, Wagner, austerlased jne. Võib ütelda, et fenomeeni on mõlemat viisi jala asetamisel. Kõik sõltub üksnes sellest, kuidas kellelegi endale on sobivam.

Kui nüüd küsida, mida teha meil, et tõstesport võtaks parema hoo ja et ta areneks kiiremini maailmaklassi, siis eeskätt tuleb juure muretseda tõstekange. Kogu Eesti kohta on minu andmetel ainult kümme tõe tõstekangi: Tallinnas 3, Tartus 1, Valgas 1, Esnas 1, Sindis 1 ja veel mõnes kohas. Noh ütlege, kuidas saab tõstesport võtta hoogu kogu maal, kui pole kange. Esimeseks nõudeks olgu: vähemalt 20 tõstekangi senistele lisaks. Siis oleksid esialgu rahuldatud vähemalt suuremad keskused.

Edasi tuleb koostada harjutuste kava kogu maa kohta ja see läbi viia kindlasüsteemiliselt. Treeningu-kestvust tuleb pikendada 8—9 kuuni. Igas suuremas keskuses korraldatagu iga kuu ühed omavahelised võistlused ja ühed kontrollharjutused ja iga kahe kuu tagant üleriiklikud korrespondentsvõistlused. Üleriiklikke esivõistlusi peetagu kaks korda aastas, üks kord meeskondade vahel ja teine kord individuaalselt.

Ning kõige lõppeks asutagu tõstjateks sobivate tüüpide otsimisele nende juhtimiseks neile sobivaimale spordialale. Suur töö on siin kaasa teha maakonna-instruktooreil.

5.

Ka kõige paremal korraldusel on mõrasid. Seda nägime Berliinis. Olümpamängude laimamatult töötavas mehhanismi värgis oli puuduseks, et muidu nii ettenägelikud sakslased olid unustanud Deutschlandhallesse sisse seada kaalumistoa. Ka kaalud toodi kohale sissepakitult. Kaalumisruum tuli leida kohtunike algatusel ja see saadi kuhugi trepi alla ilma sisseseadeta ruumi.

Ettevalmistused olid sakslaste teha, turniiri algusest läks kõik tähtsam korraldus rahvusvahelise tõsteliidu kätte. Peab kahjuks ütleva, et liidu praegune juhatus on ajast maha jäänud. Reorganisatsioon liidu juhtimises on vajaline. Tekkiski ringkond, nimelt Saksa ja Rootsi algatusel, kes nõudis uuendust, kuid kongressil valiti vana juhatus siiski tagasi.

Kui Max Schmeling külastas olümpiaküla, siis oli autogrammide nurujate salk tema ümber nii suur, et E. Köppo sai Schmelingust teha ainult säärase foto.

E. Köppo foto.

Kohtunike tegevus jättis soovida. Teravalt paistis silma järjekindluse puudumine tõstete vastuvõtmisel. Mis ühel võeti vastu, see teisel mitte. Igal kaalul oli omaette kohtunike kaader. Sellest poleks olnud ju häda, kuid nüüd sõltus täiesti kohunikest, missuguse kaalu juures pidi tegema puhtaid tõsteid ja missuguse juures läksid läbi ka n. ü. mustad tõsted. „Pärliks“ on poolraskekaalu kohtunikud, kes kord tagasi lükatud tõste hiljem siiski tunnistasid. Sellest oli juttu eelmises E. Spordilehes. Üldiselt näis siiski, et suuremate tõsterahvuste kangimehed võisid mustemalt tõsta.

Ajast ja arust maha jäänud on ka kohtunike hääletamisviis. Oma otsust ei annud kohtunikud teada ei lippude ega tuledega, vaid vastasid suuliselt peakohtuniku „ankeedile“. Nii võis isegi kokku leppida tõste vastuvõtmise kohta. Igal juhul oli alati kõige paremas olukorras peakohtunik. Ta näis kõige „asjatundlikumana“ ses mõttes, et kui kaks kohtunikku olid tõste juba vastu võtnud või tagasi lükanud, siis tema hääletas nende järgi. Olid aga kahe kohtuniku arvamused erinevad, siis tema oli kaaluleheks.

Vast Tokio moderniseerub ka kohtunike suhtes.

Oleks võinud olla paremini

1.

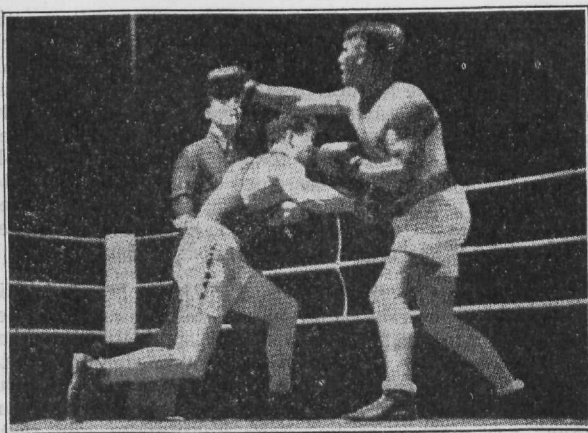
Pärast 1934. a. Budapesti euroopavõistlusi olid Berliini olümpia poksivõistlused mulle selle ala teisteks suurvõistlusteks pealt näha. Seetõttu tahes-tahtmatult tekib tahe võrrelda mõlemaid suurvõistlusi.

Budapestist tagasi tulles avaldasin, et euroopaklass, võrreldes Eesti omaga, ei olegi nii kohutavalt parem. Kuid: Budapestis oli koos ainult euroopaklass. Berliinis aga maailmaklass. See lõi kujutuse millestki kõrgemast ja kättesaamatumast. Eeskätt rõhutati, et olümpiamängudel lõovad kõige edukamalt läbi värvilised ja nende kõrval teises järjekorras USA ja Argentiina valged.

Kuid olümpiakülas treeningut nähes võis juba asuda teisele seisukohale. Peab ütleva, et treeningut ei saanud küll nii väga vabalt näha, sest ameeriklased ja argentiinlased treenivad sakslaste, itaallaste ja ungarlaste eeskujul n.-ü. lukus uste taga, kuid nähtugi järgi võis nentida, et need, kellest maaltit tonte, ei olnudki jumal-teab kui kohutavad. Neegrid olid rohkem kahe-roundi-poksijad, kellel kolmandal roundil juba tuul läbi, ja argentiinlased mitte palju vähem mustad poksijad kui seda sakslaste kohta kirjutas E. Spordilehe eelmises numbris A. Adari.

Kas nüüd seetõttu, et olümpia poksiturniiril oli konkurents väga pinev, või sõltus see millestki muust, kuid mulle isiklikult tundub, et Budapesti euroopavõistlustel sai näha tehniliselt tunduvalt paremat poksi. See võib tunduda paljudele pettumusena, kuid mina sellest hinnangust lahti ei saa.

Kõige puhtamalt poksisid prantslased, eriti pool-

Kergekeskkaalu võitja St. SUIVO (vasakul) matschil daanlase G. PETERSENIGA. Taga näha belglases ringikohtunik, kes palju tuska valmistas Stepulovile.

raskekaalu võitja J. Despeaux. See mees oli Berliinis sama, mida Budapestis inglise raskekaallane Mc Cleave, kes seal sai eriauhinna tehniliselt parima poksijana, Berliinis aga tundus selge ülekohtuna, et seal sai eriauhinna mitte J. Despeaux, vaid kärbeskaalus kolmandaks tulnud Louis Laurie. Kas see oli lohutuseks, et Laurielt võeti võit matschil sakslase W. Kaiseri vastu, või põhjustas väär hindamise miski muu asjaolu, kuid J. Despeaux oleks igal juhul kindlamini väärinud parimale tehnikapoksijale määratud auhinda. L. Laurie oli aga säärane poksija, kellele parimaks atestatsiooniks on, et: tehniliselt polnud tal just viga, kui... kui ei leidu teisi paremaid tehnikapoksijaid. Veel ühe parema poksijana esines kukk-kaalus võitja itaallane U. Sergio, kes lõõgilt ja ataakide sooritamiselt meenutab meie A. Nielenderi.

Kuna E. Spordilehe eelmises numbris on juba antud kriitika enamiku paremate poksirahvuste kohta, siis siinkohal piirdun ainult mõne lisamärkusega. Kõigepealt tundub mulle, et jaapanlastest ei saa kõrge klassi poksijaid. Miks? Seda ma praegusel momendil ei oska veel täpselt seletada, kuid arvan, kas üheks põhjuseks pole mitte nende silmad!? Poksija silmadel on suur pingutus ja kui silmad väsivad, siis vastab see umbes kehaliha väsimusele: mees ei suuda edasi poksida. Jaapanlaste seas on rohkesti halva nägemisega sportlasi, sest paljud kannavad prille. Kas jaapanlaste halvas nägemises pole juba mingit rahvuslikku defekti?

Et inglased läbi ei löönud, selles tuleb suuresti imestada, sest veel Budapestist viisid nad koju kaks euroopameistri-tiitlit. Võib-olla on õigus sakslastel, kes ütlevad, et suurteil turniiridel lõovad kõige paremini läbi n.-n. draufgängerid. Inglased seda ei ole. Nemad kui poksi hällimaa esindajad otsivad poksist ilusat kahevõitlust, mitte aga huupi tormamist. Berliinis oli aga huupi-poksi rohkesti ja see viis inglased nende tavalistest roobastest välja.

Kui on jutt kaldunud inglastele, siis olgu veel lisatud, et inglastel kui ka prantslastel olid mõlemal üle 50-aastased treenerid-hallpead. Inglaste treener oli Stokholmi olümpiamängude kergete kaalu võitja.

Huupi-stiilist poksis rääkides võib ju küsida, kas seda ei suutnud vähemalt mõningal määral pidurdada kohtunikud, eriti siis, kui sääraselt poksimine kujunes pealetügemiseks. Jah, kohtunikud oleksid võinud, kuid ühtlasi ei võinud ka. Mustemad poksijad olid sakslased ja näis, et neile lubati kõige rohkem, sest: kohtunikud olid nii või teisiti ikkagi saksa publiku mõjutuse all. Näiteks kõige ebapuhtam poksija oli sakslane J. Miner. Kuuludes 55-kg keharaskusega sulgkaalu asemel õigemini kukk-kaalu, oli ta sulgkaaluks isegi lühike ja väike. Kuid selle vahe tegi ta tasa suure tormamisega ja kõrgele hüppamisega vastast oma peaga tabades. Kui ta säärase „ilusa“ poksi eest sai poolfinaalis kohtunike õiglase hinnangu järele kaotuse lõuna-aafriklaselt Ch. Catterhallilt, siis

oleksite te pidanud kuulma publiku meelepahaavaldusi.

Kui Euroopa kaardil tõmmata geograafiline joon, mis lahutaks Euroopa nii kaheks, et ülalpool asuksid Prantsuse, Inglise, Skandinaavia riigid, Poola, Eesti ja Soome, ning allpool ülejäänud riigid, siis oleks saadud ka piir, millest ülespoole poksitakse puhtamalt kui allapoole. Kumb on otstarbekam poks, sellele jätame vastamata.

2.

Kodumaal ei tea vahest keegi, ka mitte Berliinis käinud ajakirjanikud, seda, kui lähedal oli N. Stepulov kaotusele matschil tšhiillase Lillooga. Sellest oleks võinud kujuneda olümpia-poksiturniiri üks järjekordne traagikoomiline number. Järgnevalt seletan seda kohe.

Ringi ilmudes oli iga paari kummalgi poksijal eri värvi vööpael — ühel punane, teisel valge. Vastavalt sellele olid ka punktikohtunike märkimislehed: üks pool lehte oli punane ja sellele poolele tuli märkida punktid punast vööd kandvale poksijale, ja teine pool lehte valge — valget vööd kandva poksija jaoks. Kohtunikud ei võinud ju tunda üle 200 poksijast igat poksijat üksikult ja nii olid värvid heaks eraldajaiks.

Kui Stepulov-Lillo matschist oli kaks roundi läbi, siis ma korraga kuulsin, kui üks kohtunikest, nimelt lõuna-aafriklane Dean, kes mulle isiklikult tuttav, hüüdis teistele punktikohtunikele, et Stepulovi punktid tuleb märkida mitte valgele, vaid punasele paberipoolele. Tähendab, märkimislehtedele oli Stepulovi nimi kantud mitte punasele lehepoolele, kuigi Stepulov kandis punast vööd, vaid eksikombel valgele. Mõistagi, kohtunikud kandsid punktid kohe ümber, kuid mine tea, kui poleks eksitust õigel ajal märganud

Dean, siis oleks võitjaks kuulutatud mitte võitja, s. t. Stepulov, vaid kaotaja! Jah, nii lähedal oli meie hõbemedalimehele „kaotus“.

Muu-seas: säärast eksitust ei juhtunud mitte ainult Stepulov-Lillo matschil, vaid veel pooltosinal teisel. Juba kogu turniir algas samasuguse eksitusega. Nii näiteks avamatschil, millel kärbeskaalus ühel pool esines soomlane Savolainen, kuulutati otsus ümberpöörduvalt. Alul kuulutati võitjaks Savolainen, kuid ta vastase esindaja protestil selgus eksitus värvidega. Oli ka juhtumeid, kus eksitus selgus alles pool tundi hiljem.

Ei oleks ju midagi imestada, kui peagu kahe ja poole saja poksija osavõtuga turniiril tuleb ette eksitusi, kuid üldiselt näis, et sakslased olid head organiseerijad kuni võistluste alguseni, kuid võistlustel kaotasid nad pea. Nad olid kuni peensusteni kõik ette näinud, kuid just ise takerdusid peensustesse. Näiteks olgu veel teine lugu.

Vahest tuli Stepulovil kuni kolmveerand tundi oodata käed seotud ja kinnastes, enne kui sai minna ringi. Stepulovi juure määratud saatja oli saanud korralduse oma hoolealune tuua ringi, kuid ilmudes võistlusruumi tuli enne ära vaadata veel mitu paari. Et kinnastes ootamine pole kuigi hea, seda teab igaüks. Kuid enne matschi Agreniga jäi Stepulovi saatja hiljaks. Kord oli säärane, et enne saatja ilmumist ei tohtinud kindaid kätte panna, sest saatja oli ühtlasi kontrollijaks, et sidemed oleksid korras ja et kindasse ei peidetaks mõnd rasket asja. Mina aga, nähes, et Stepulovil tuleb juba ringi minna ja et saatjat ikkagi polnud ilmunud, lasin ise Stepulovil kindad kätte panna. Kui jõudsime saali, tormas saatja meile vastu. Protestis küll, et olime läbi ajanud ilma temata, kuid jäi varsti vait, nähes, et Stepulovi vastane juba ringis. Pärast kuulsime, et Agren olevat

KINDLUSTAGE OMA ELU JA VARANDUS

„EKA'S“

SUURIMAS KODUMAA KINDLUSTUSSELTISIS

pool tundi saalis olnud, kindad käes, ja oodanud oma matschi algust.

Kõigi oma korralduste juures olid sakslased unustanud poksijatele, kes olid tulnud medalitele, saada kutsed, millega ainuüksi oli sissepääs austamistseremoonia eel valitsuse looshi alla. Stepulov sai kutse alles J. Villemsoni pika pealekäämise järgi. Raskekaalu hõbemedalimehe C. Lovelli viis vägisi läbi kontrollide meie Rannaste. Mitmed vist üldse ei pääsnud enda austamisele, sest poksijate austamisel oli mitmes kaalus auastmestikul ainult kaks meest.

Mõningaid tulevikus vast kasulikeks osutuvaid näpunäiteid saime sellelt turniirilt just poksijate abistamise kohta ringis. Paljudel oli sekundant nagu ühtlasi arst-apteeker. Kui poksija oli saanud veristuse, siis tõmmati tal sinist värvi pudelist võetud klaaspulgaga üle haige koha ja veri jäi korrapealt seisma. Mis rohi see oli, seda katsume edaspidi kindlaks teha, kuid kolloodium see ei olnud.

Inglastel oli isesugune tuulutamise viis. Nende sekundant vehkis märja lapiga, kuid kui ma arvasin, et lapp on märg veest, siis eksisin. Nurgast tuulas mulle näkku mingisugust mulle tundmatut arstimi aroomi, mis mõjus värskena d a v a l t.

3.

Juba Budapestist tagasi tulles ma avaldasin Eesti Spordilehes (vaata 1934. a. maikuu number), et europavõistluste najal võib ütelda, et Eesti poksijad on saavutanud piiri, millest edasi neid ainult väike samm lahutab rahvusvahelisest täisedukast esinemisest. Kuid asudes teele Berliini, kus koos maailmaklass, ei julgenud mina ega ka mu lähedased kaaslased ennustada Eestile olümpia-poksiturniirilt medalit, kuigi lootsime meie poiste tublile esinemisele.

Ähmaselt hakkasid medali-lootused kerkima alles Berliinis. Kui Stepulov oli teinud ühel treeningul ühe roundi St. Suvioga ja teise Karlssoniga, siis hüüdsid Saksa treener Max Matheus ja soomlaste Stenvall, et Stepulov olevat ette kindel kuldmedalimees. Nad ei ütelnud seda komplimendiks, vaid imestusest Stepulovi oskuse üle.

Algas turniir. Stepulov ületas end iga matschiga, kuni jõudis finaali. Ainult seal ta tegi nõrgema matschi, kuid me teame ka selle põhjusi. Harangi oli teiste vastu peaga poksides oma otsaesise löhki ajanud, kuid Stepulovi vastu tehti tast sangar, vähemalt ringikohtuniku silmis. Kavatsuseks on Harangi talvel Tallinna tuua, siis võiks nad omavahel sooritada tavalistes tingimustes matschi.

Stepulovi edu Berliinis peitub suurel määral mehes endas. See mees on niivõrd läbi treenitud, et talle treening ja käigud on saanud samasuguseks tarbeks nagu mõnele suitsetamine. Ka veel finaalpäeval tegi ta käiku. Kuid veel toredam oli see, et Stepulov pärast matschi jaapanlase Nagamatsuga olümpiakülasse jõudes asus kohe punching-balli kallale. Kui ma küsisin, mis ta nüüd teeb, vastas ta: „Täna pole ma saanud kuigi palju treenida.“

Turniiri kaheks tugevaimaks kaaluks olid kerge- ja keskaal. Stepulovi kaalus olid näiteks säärased nimed nagu Agren, itaallane Facchini, jänki Scrivani (rahvuselt siiski itaallane), daanlane Kops, sakslane Schmedes, filippiinlane Padilla j. t., kes kõik võrdsed mehed, ainult milligrammiliste võimete vahedega. Nendest Stepulov kohtas küll ainult Agreniga, kuid ei saa unustada, et ta normaalses tingimustes oleks võitnud Harangit, kes oli kõigi ülejäänute võitja.

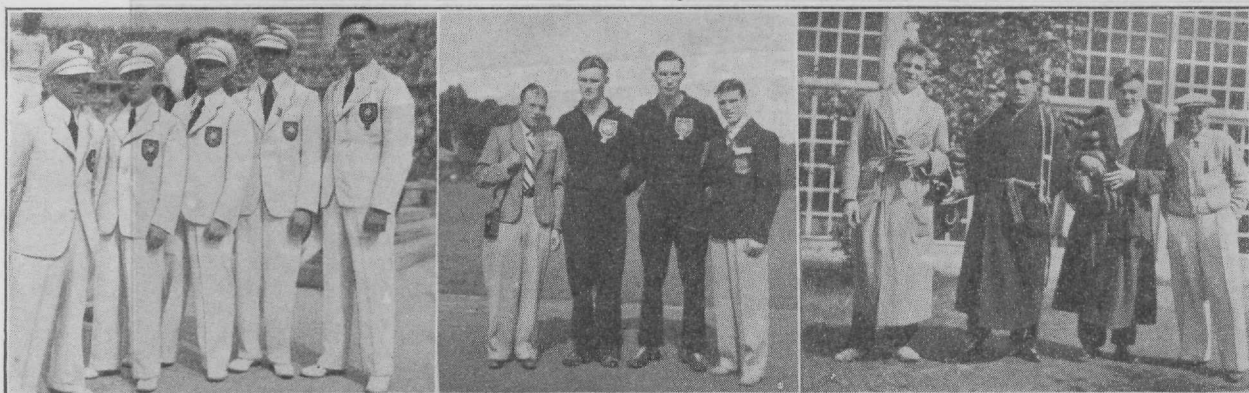
Lõppeks toon mõningaid märkmeid veel kildude kujul:

PÖLLUMAJANDUSLIK EKSPORT-OSAÜHISISUS

„OVO“

ASUTATUD 1924. A.

TALLINN, SUUR KARJA 18
EESTI LAENUPANGA MAJAS JA RUUMES
KÕNETRAADID 445-71 JA 447-53. POSTKAST 246
TELEGR. „OVO“ — TALLINN

KOLM PICTI OLÜMPIA-POKSITURNIIRIST. Vasakul: Saksa medalifoojad — W. Kaiser, J. Miner, M. Murach, R. Vogt ja H. Runge. Keskel: meie mehed sakslastega — E. Seeberg, R. Vogt, H. Runge ja N. Stepulov. Paremalt: Prantsuse meeskond oma üle 50-aastase treeneriga, kellest vasakule R. Michélot ja siis J. Despeaux.

P. Matsovl fotod.

Vähe knocke oli olümpiaturniiril. Ainult 5—6 korral. See näitab, et kohalesõitnud poksijad olid kõik hästi treenitud, hea kaitse ja hea löökide seedivusega. Mõnede löökide seedivus oli otse haruldane. Näiteks jaapanlasel S. Miyamal, kes Suvio vastu oli esimesel roundil peagu knockis, kuid kosus pärast niivõrd, et kolmandal roundil oli koguni ülekaalus. Poolakas H. Chmielivski, kes kunagi Lodzis lõi meie N. Kaaritsa 1. roundil knocki, oli suureks sluggeriks ka Berliinis. Vägevalöögilise Tilgneri rusikatest käis ta paar korda põrandal, kuid seedis löögid imekiiresti, kuigi näis omadega läbi olevat.

*

Prantslased ja argentiinlased poksivad rohkem püstiasendis, põhjamaalased, nende seas ka eestlased, aga varitsevas positsioonis. Püstisema seisaku paremus on, et jalgu saab vahetada imekiiresti, vastasele peagu märkamatuks, kuid halvaks küljeks, et löögi puhul võib tasakaalu hõlpsasti kaotada.

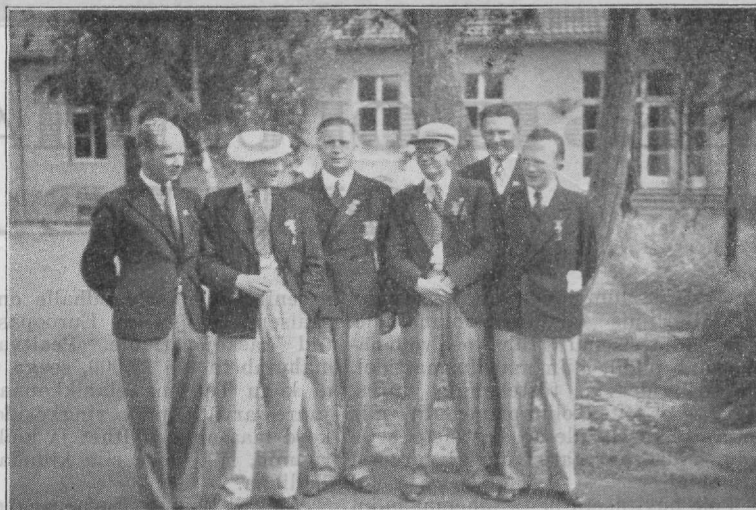
*

Poksijad pidid olema iga päev kaalus, sest iga päev toimus ka kaalumine. Sellele vaatamata kukkus kaalumiseiga võistluse kestes välja ainult üks poksija.

Muide peab ütleva, et suurtel turniiridel peavad poksijad võistleva oma normaalses kaalus või vähemalt nii, et turniiri alul ei tuleks kaalu maha võtta üle 1 kg. Kes iga päev peab kaalu maha võtma, see muutub turniiri lõpuks jõuetuks. Näiteks rootslane St. Cederberg, kes Budapestis tuli teiseks ja kes mitu korda võitnud V. Huuskost, jäi Berliinis kaalu mahavõtmise ohvriks. Ta oli poolfinaalis U. Sergio vastu nii jõuetu, et käis mitu korda põrandal, kuigi ta vastasest tegelikult ei ole niivõrd nõrgem.

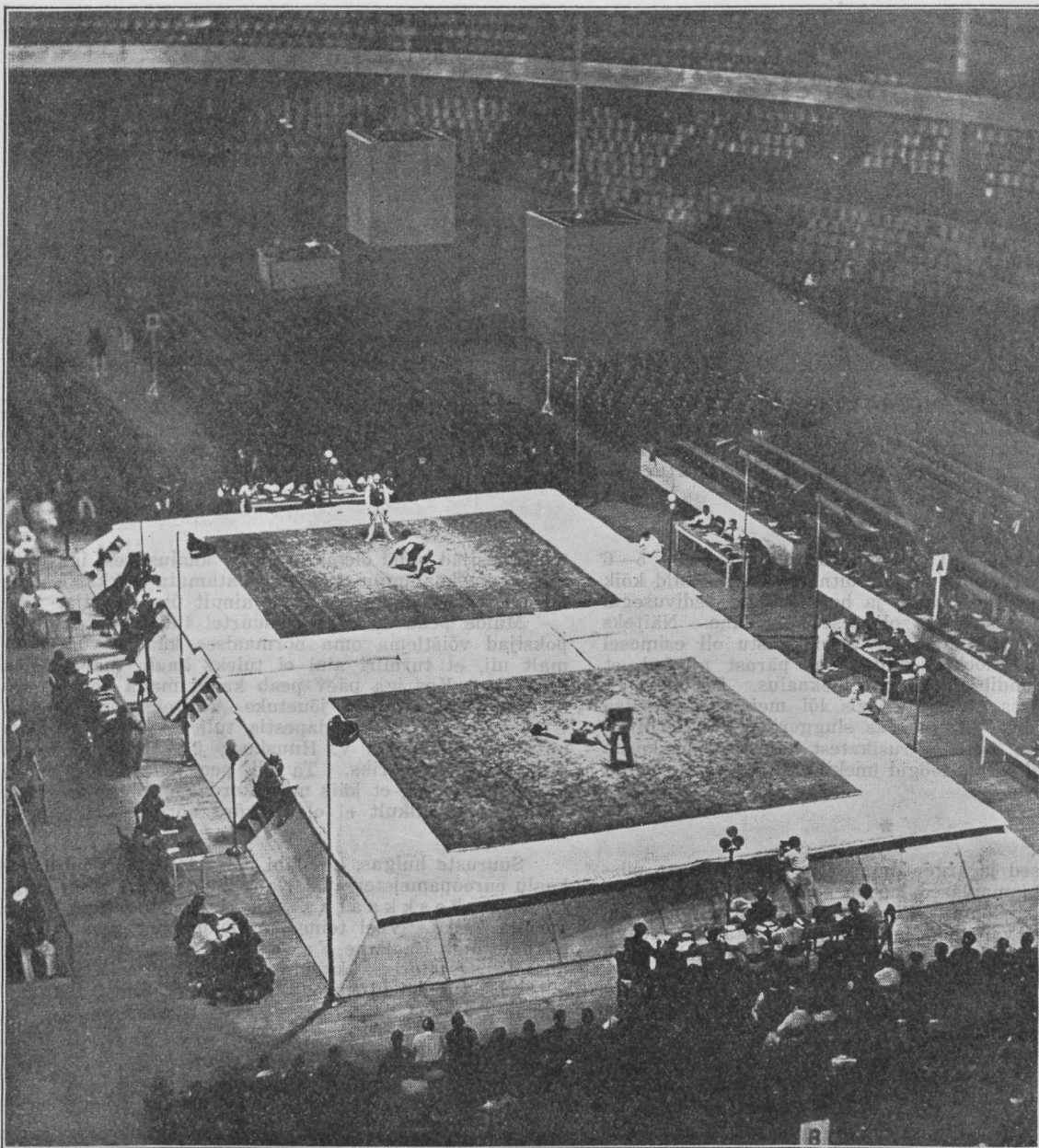
*

Suuruste hulgas, kes läbi põlesid, oli ka poolraskekaalu euroopameister austerlane Zehetmayer, kuigi ta poksis keskkaalus. Ta ei pääsnud isegi 16-nd parima hulka. Veel teine euroopameister, nimelt kergekaalu oma itaallane Facchini, ei tulnud üldse auhinnale. Samuti keskkalu meister ungarlane Szigetti. Ülejäänud euroopameistrid ei olnud ilmunud starti.

Eesti ajalehemehed olümpiakülas
 Vasakult: võimlemisjuhi E. IDLA, E. Spordilehe toimetaja A. ADARI-Adorf, maadlustreener N. KURSMAN, A. VAIK Daba Maasi, olümpiaarsi dr. A. ROOMERE ja Uus Eesti toimetaja V. RAUDSEPP.

E. Köppo foto.

EESTI OLÜMPIA- VÕITUDE AREENIST

Eesti olümpiavõitude areeniks Berliinis oli Deutschlandhalle, mille sisemuse üht osa võib näha ülal pildil. Siin, maadlusmattidel, poksiringides ja tõstekangi juures, toodi see seitse olümpiamedalit, mis oma rohkuselt ületab eestlaste selle edu, mida saavutatud ühelgi varem olümpial.

Pole huvituseta heita lähemat pilku meile nii rohkesti võitused toonud

areenile. Deutschlandhalle on kolossaalsem ehitus, mis Euroopas ehitatud raskejõustikule. Pealtvaatajaid mähtub ta üle 25.000, seega veerandi kogu Tallinna elanikkonnast. Kui juure arvata pikkkoridor, üks kord maa-alust ehitust ja kõik muud ruumid, siis võiks siia kiiluda kogu Tallinna.

Vaevalt leidub Euroopas teist nii suure publiku mahutavusega sise-

hall'i. Võistelda suudaksid ainult mõningad tsirkused, kuid need pole ehitatud spetsiaalselt raskejõustikule, vaid teenivad rohkem teissuguseid ülesandeid. Seega Deutschlandhalle on Euroopa suurim raskejõustikuhall.

Berliini maadlus-, tõstmise- ja poksivõistluste kolmeteistkümnepäeva vältel oli Deutschlandhalle pealtvaatajate-läbikäik ümmarguselt vee-

rand miljonit inimest. Võistlusi peeti kaks korda päevas: lõuna paiku ja õhtul hilisööni. Päeva keskmine läbikäik ulatus peagu 20.000 inimeseni. See jääbki vist Deutschlandhalle koormatuse rekordiks: peagu kahe nädala vältel nii suur päeva keskmine pealtvaatajatehulk. Üksikutel päevadel, nagu tõstmise puhul ning poksi- ja maadlusvõistluste lõppvõistluste päevadel, tõusis pealtvaatajate hulk veel kõrgemale. Siis leidis vabadena üksnes kõige kallimaid istekohti. Veerandsada tuhat inimest juubeldas kaasa. Ruum rōkkas ergutustest ja kiiduavaldustest, kuid samas suutis kogu mass hiirvaikselt hinge kinni pidada, kui kellelgi oli ees järjekordne tõste sooritamine, olgu siis selle sooritajaks kas sakslane või viimase kardetavam konkurent egiptlane.

Ülaltoodud pilt on võetud maadlusvõistluste esimeste ringide sooritamise ühel ennelõunal. Seetõttu publikut alles võrdlemisi napilt. Maadeldakse kahel matil korraga. Ülalt kahest kastist langeb mattidele võimas valgus. Pealtvaatajad on aga hämaruses. Kahel matil võisteldi kuni viimase finaalinii, sest vastasel korral oleks vabamaadlus 20 rahvuse ja greeka-rooma maadlus 25 rahvuse vahel pidanud vältama kaks korda rohkem päevi või tunnist tundi ilma öö- ja lõunapausideta.

Poksis võisteldi samuti kahes ringis korraga. Alles siis, kui oli selgitatud iga kaalu kaheksa parimat, jätkusid võistlused ainult ühes ringis. Tõstmises, milles 15 osavõtvat riiki, olid võistlused ühe kangiga.

Kõik võistlusabinõud olid parimas korras. Suur rõhk oli pandud ka puhtusele ja tervishoiule, mis suhtes sakslased olid otse eeskujulised. Iga mõne aja järele tehti matid ja ringi põrandad tolmuimejatega puhtaks. Poksiringis oli suurimaks uuduseks, et abistajate nurkades võis vett saada otse kraanist. Seega ei võidud leida vähemhügieenilisi veekamme. Igale võistlejale oli antud isiklik jookinõu. 250 käterätikut, 250 paari bandaashe, 48 komplekti poksikindaid ja peale kõige muu 25 käsna ootas võistlejaid.

Igale kohtunikule oli laual ajamõõtja, nii et ta kas või sekundi pealt võis ütelda, kaua round on kestnud või kaua ta normaalsel puhul veel kestab. Peale selle oli veel kaks komplekti täringuid numbritega 1—64 matschide loosimiseks. Kõik oli ette nähtud võimalikkude peensuseni. Igale poksijale oli määratud veel sakslasest saatja, kes tõi temale usaldatud mehe õigeaegselt ringi ja juhtis ta ka tagasi riietusruumi.

Ringi põrand oli kummist. Samuti olid ringi kõied kummiga üle tõmmatud, nii et neid igal ajal võis pu-

hastada ja pesta. Puudus ainult see uuendus, mis Tallinnas läbi viidud TLEOSK-i päralt olevas poksiringis — liikuvad toolid nurkades.

Võistlejate tutvustamine ja tagajärgede väljakuulutamise toimus valjuhääldaja kaudu. Lisaks projekteeeriti sama kirjalikult ühele linale, mis ripnes lae all. Eriti kasu oli sellest tõstevõistluste ajal, sest siis oli igal pealtvaatajal kogu aeg selge pilt võistluse arengust, ilma et endal oleks tarvisenud tabelit pidada. Kõige õigem tabel oli ju lae all. Sellest on vast arusaadav, miks Saksamaal käib tõstevõistlustel kümneid tuhandeid pealtvaatajaid. Tõstmisevõistlused ei ole neile igavad, kui kogu aeg on nii põhjalik informatsioon võistluskäigust.

Eesti spordihoone sisseseadmisel tuleks püüda kõiki Berliinis nähtud tehnilisi uuendusi samuti läbi viia.

SPORTLASED

Igalt võimalikult alalt saate meie suurladudest osta

KIRJUTUSMATERJALE

Kõigi raamatute, ajakirjade ja ajalehtede tellimiste kiire lätlmine.

O-Ü.

RAHVAÜLIKOOL

Harju tän. 48, telefon 444-39.

Pärnu maant. 10, telefon 446-67.

MALETAJAD MÜNCHENIS

A. VELDEMAN, Eesti maleliidu esimees

Malevõhik luges lehest: Eesti jäi Müncheni maleolümpial, mis peeti seoses Berliini olümpiamängudega, kümnenendale kohale. Malevõhik kui tavaline kodanik, keda rohkem huvitavad vaid rekordsaavutused ja esimesed kohad, mõtleb ja ka väljendab nii: „Kas teesti maksis saata välja malemeeskonda selleks, et ta kümnenendale kohale tulekuga teeks häbi Eesti nimele?“

Säärastele vaadetele tuleb kohe ja energiliselt vastu raiuda. Esiteks peetagu silmas, et spordi- ja malevõistluste vahel on suur vahe. Spordis korraldatakse võistlusi rohkem väljalangemiste süsteemis, millel sportlane esimese ebaõnnestunud etteaste puhul võib välja langeda, sageli saamata mingit tulu oma esinemisest. Males korraldatakse võistlusi turniirisüsteemis, s. o. kõik võistlevad kõige kuni lõpuni. Nii et kui malevõistleja esinemise algus oli halb, siis ei ole lugu sellega veel lõppenud. Kuigi ka võistluse hilisemas osas ei saavutata edu ega tulla võitjate hulka, jääb ikkagi võimalus õppida ja kogeda.

Teiseks võetagu arvesse, et sportlaste spordiiga on lühike ja et suuri rahvusvahelisi spordivõistlusi korraldatakse pikemate ajavahemike tagant. Maletajate maleiga on aga võrratult pikem (keskmiselt 30—40 aastat) ja seepärast males on aega õppimiseks. Spordis tuleb otsida enam-vähem küpseid talente ja anda neile viimne lihv enne vastutavaid võistlusi. Males on vähe toormaterjalist maletalendi näol. Males tuleb palju, väga palju õppida, ja õppida võib kõige edukamalt just vastutavatel võistlustel, aga mitte

mingisugustel treeningturniiridel. Males kogutud oskus ei lähe kaduma, kuna spordis pärast 30-daid eluaastaid keha tavaliselt enam palju ei kuula tahte käske.

Males jõutakse edasi aste-astmelt. Peadpöörivat lendu teevad vaid üksikud fenomeenid.

Eesti on teinud edusamme: Varsavis möödunud aastal saadi 11. koht 20 riigi hulgast ja tänava Münchenis 10. koht 21 malemaa hulgast. See on tubli tükk edu. Tuleb arvestada ka sellega, et Eesti esineb teiskordselt maleolümpial, kuna suurem jagu teisi on esinenud kõikidel maleolümpiatel (London 1927, Haag 1928, Hamburg 1930, Praha 1931, Folkestone 1933, Varssav 1935, München 1936). Seepärast on ka loomulik näiteks Läti 6. koht — eks 6 eelnevat võistlust annud küllaldaselt kogemusi.

Eesti maletajate esinemise tulemusi ei tule seega mitte laita, vaid hinnata numbriga „hea“.

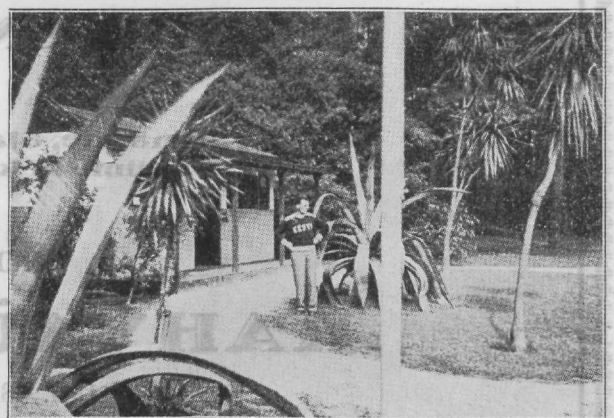
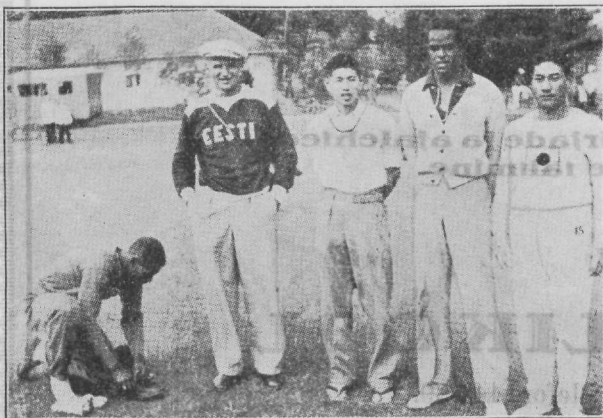
Tuleva-aastastel Stokholmi malevõistlustel Eesti esineb loodetavasti nii, et ka rekorde janunev malevõhik jääb sellega rahule.

Münchenis Eesti meister Paul Keres oli kõikide maade maletajate huvi keskuseks. Oli ka põhjust selleks: üheainsa aasta jooksul on väljaspool Eesti piire tundmatust maletajast võrsunud rahvusvahelisse tippklassi kuuluv meister. Kuigi Keresel ei ole ametlikku suurmeistri tiitlit, on ta faktiliselt juba praegu enam kui pooltest suurmeistritest (neid on arvult 19) tugevam. Mis aga peaasi: Keres on alles 20-aastane ja tal on arvutu hulk aastaid aega veel ees, et rühkida välja kas

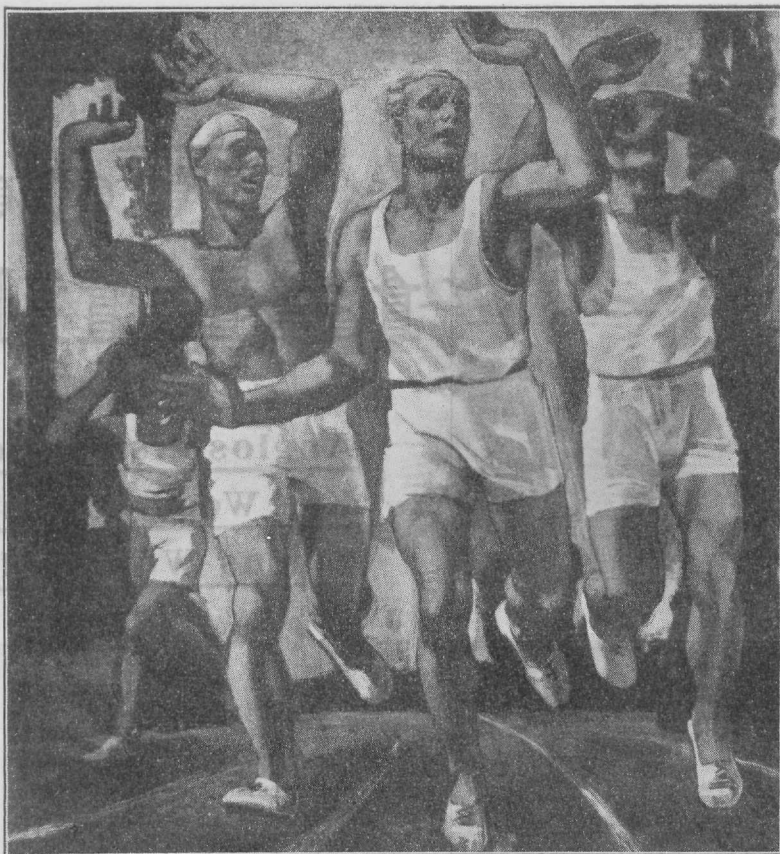
või maailmameistri tiitlini. Ärgu imestatagu ühtigi! Kui asi areneb praeguses tempos, siis jätkub juba 3—4 aastast. Eesti meeskonna liikmed üksikult, peale 2—3 erandi, esinesid väga hästi. Keres 1. laual saavutas 77,5%-ga esimese koha ja tuli seega olümpia üldvõitjaks. Raud 2. laual sai ainult 47,5%. See Raua kohta vähevõitu protsent oli tingitud Raua enda sõnade järgi sellest, et Raud võis mängida hästi ainult tugevate mängijate vastu, kuna nõrkade vastu ta esines nõrgalt. 3. laud Friedemann ja 4. laud Törn said hea tulemus — vastavalt 60 ja 60,5%. Laurentiusel oli 43,3%, mille põhjustas haigus ja võib-olla ka haiglane pessimism. Hiilgav oli Villardi 68,4% ning ka Uulbergi 52,6% ja Sepa 55,5% on tubli töö tulemuseks. Mittetõsiselt suhtus oma vastutusrikkasse ülesandesse Tšernov ja tõi ainult 20% ehk 2 punkti 10 partiist.

Malemaade lõpjärjestus oli: Ungari 110½, Poola 108, Saksa 106½, Jugoslaavia 104½, Tšehhoslovakkia 104, Läti 96½, Austria 95, Rootsi 94, Taani 91½, Eesti 90, Leedu 77½, Soome 75, Hollandi 71½, Rumeenia 68, Norra 64½, Brasiilia 63, Šveits 61½, Itaalia 59, Island 57½, Prantsuse 43½ ja Bulgaaria 38½.

Lugeja silmitsegu hoolega saavutatud punktide arvu ja ta näeb, et nominaalne 10. koht ütleb vähe. „Punktide keel“ kõneleb hoopis teist keelt. 90 või rohkem punkte saavutanuid võib nimetada suurteks malerahvusteks, sest kõik nad on ülejäänutest klassi võrra ees. Eesti kuulub suurklassi.

K. Annamaa oli Berliini tubli ka fototamise alal. Vasakul pildil on ta enda üles võinud koos USA ja Jaapani kõrgushüppajatega. Pikk mees keskel on D. ALBRITTON, kuna teine neeger C. JOHNSON askeldab naelkingade kallal. Paremal pildil on ta jäädvustanud Lex Kolmpere maja ees, mille sakslased ostsid Los Angelesi olümpiakülasi ja mille nad nüüd üles seadnud ka oma olümpiakülasse. Ei puudu isegi Kalifornia floora.

R. H. EISENMENGER, Austria
JOOKSJAD FINISCHI EEL

Berliini kunstivõisflustel õõbeme-
daliga kroonitud maal. Kuldmedal
jõi välja andmata.

R. Toomsalu

Jog quarter - keksi 400 m

E. Spordilehe eelmises numbris avaldatud H. Osborne'i kirjutuses kõrgushüppe kohta on viimase treeningukava järgi ette nähtud iga päev enne ja pärast treeningut 400 m jooks. Vaevalt keegi kõrgushüppaja usaldab iga päev joosta 400 m, kui seda meil Eestis teatavasti ei tee isegi lühimaa jooksjad. Kuid mainitud 400 m jooksuga kõrgushüppe treeningus on siiski tösi taga, kuid teisel kujul. See ei ole miski muu, kui osa keha soojendamise harjutustest ja ameeriklased nimetavad seda jog quarter. Äraseletatult tähendab jogging — keksimist, quarter — neljandikku miilist, s. o. ümmarguselt 400 m.

Spordiplatsile tulles ei tohi sportlane kunagi alata treeningut kohe kehalist pingutust nõudvate harjutustega, kui lihased on alles paindumata ja vereringvool aeglane. Treeningut tuleb alata elustavate harjutustega, et südametegevust pikka-mööda kiirendada ja lihaseid „soojendada“. Parim harjutus selleks ongi „jogging“ — edasiliikumine väi-

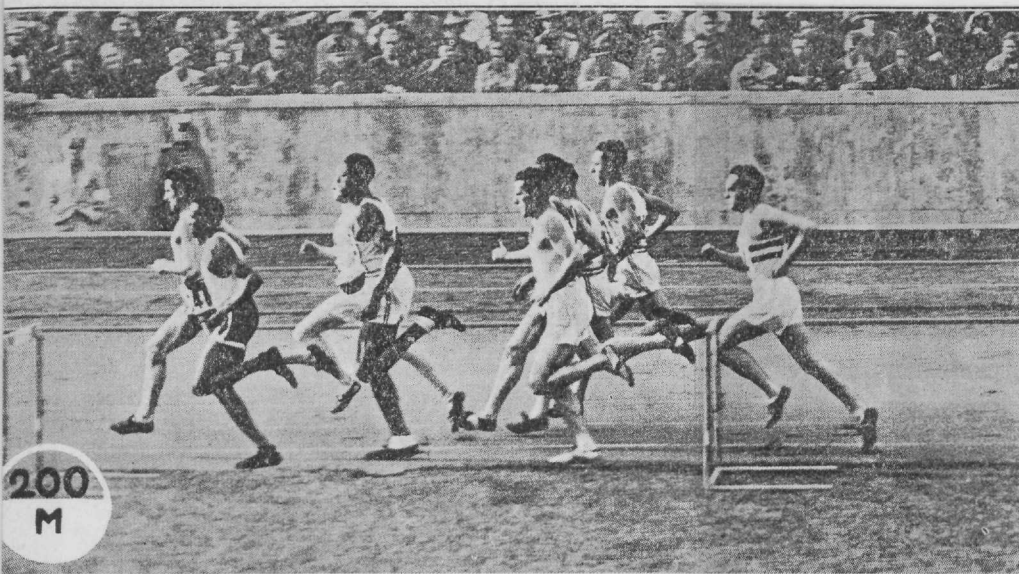
keste hüpetestega — keksimine. Keksimine toimub jalapäkal, kanda maha laskmata. Rõhku ei tule panna edasimineku kiirusele, vaid aeglaselt sooritada jalapäkal hüppe üles — veidi edasi suunas, ja maanduda vetruvalt teise jala päkale. Põlve tõsta seejuures vaid vähe. Sellasel keksimisel on sammu pikkus 70—80 sm. Keha kallutatud puusadest veidi ettepoole, kuid — küüru mitte selga tõmmata! Käed, kõverdunud küünarnukest, liiguvad õlgadest, rütmis jalgadega ja keha ees või külgedel, vastavalt jooksustiilile. 400 m keksimise viimasel 70—80 m-il sammu lühendada 20—30 sm pikkuseks ja tõukeid sooritada vähema jõuga, põlve tõstes ainult vaevu — liikumine edasi toimub jalapäka tõugetega. — Keksimise lõppemisel minnakse üle jalapäkkadel käimisele ja alatakse lõdvestus-harjutustega.

Kogu keksimine peab toimuma võimalikult vähese jõukulutusega. Ühtki lihast ei tohi enam pingutada kui see hädasti vajaline edasiliikumise pärast.

Ka treening tuleb lõpetada keksimisega. Lõpetamisel keksida viimane 120—130 m aeglasemalt, vähem jõudu vajava sammuga, et üle minnes käimisele oleks hingamine enam-vähem normaalne.

Järgmisel päeval pärast esmakordset 400 m keksimist on jala säärelihased kindlasti valusad. Sellest ärge laske end heidutada, vaid vähendage keksimise distantsi 250—300 m-ni, kuni jalad harjuvad keksimisega ja valu kaob.

Ameerikas on keksimine iga sportlase harjutuskavas. Keksivad sprinterid, kõrgushüppajad, kuulitõukajad. Seda võis näha ka Berliinis, olümpia-küla harjutusväljal. Kuna keksimine on ühtlasi parimaid jooksu algharjutusi, ei ole seepärast midagi imestada, kui pärast olümpiamängusid kodus väga palju harjutanud ameeriklased võistlusreisil Rootsis, joostes 4×100 m koosseisus — sprinter Draper, tõkkejooksja Towns, ket-taheitja Dunn ja kõrgushüppaja Albritton, saavutasid ajaks 43 sekundit! Aluseks oli ikkagi keksimine.

Woodruff taktika

Anglosakside hegemon

Kas Woodruffilt uueks

Kuidas Woodruff jook

Be

ruffi intelligenti, kuid näinult seda neegrit eeljooksus, vahejooksus ja lõppjooksus pean möönma, et Woodruffil pidi olema head vaimlist багаashi seda jooksu igakord joosta isemoodi taktikaga. Näiteks eeljooksus ei pingutanud ta end rohkem kui tulla tagasihoidlikult kolmandaks, millega oli kindlustanud vahejooksu pääsemise. Vahejooksus oli ta vastasteks sääraseid euroopakuulsusi, nagu Torino euroopameister Miklas Szabo, Torino kolmas — sakslane Dessecker, l. a. maailmatabeli etteotsa kuulunud poolakas Kucharski ja teisi tuntud ja seni tundmatuid staare. Kuidas orienteeruda nende vahel? Ta ei olnud nendega kordagi veel jõudu proovinud ega tunnud ka seepärast nende võimalikku taktikat. Kas võib riskida minna nende vastu taktikajooksule, et varitseda alul taga, et siis lüüa lõpuspurdi? Ei, nendel võib lõpuspurt osutada tugevamaks. Seepärast jooksen ajale, et niimoodi kindlustada finaali pääsmise. Nii umbes võis arvata Woodruff, asudes vahejooksu starti.

Ta jooksis ajale. Pani kohe 400 m tempo peale ja saavutas 800 m jooksu kohta esimese 400 m lõpuks kuhutava edumaa — peagu 30 m! Vaheaeg 52 sekundit. Kah pöörane. Kõik vastased olid maha raputatud. Kas jätkata sama tempot? Kuid milleks? Nüüd on vaja üksnes säilitada juhtimist kuni lõpuni. Pingutada on üleliigne, sest lõppjooks on alles ees. Ja teine 400 m kattis ta aeglasemalt kui minutiga, nimelt 60,7 sekundiga, kuid oli finišiilinti

Kõige rohkemal arvul nimedega on ristitud 800 m jooksu. Eeskätt nimetatakse teda raskemaks jooksuks, suhteliselt koguni raskemaks kui näiteks maratoni, sest lisaks füüsilistele võimetele tuleb 800 m-is ühtlasi maksimaalselt proovile panna kogu jõud ja vastupidavus kiirjooksu lähedase kiiruse saavutamiseks. Teiseks nimetatakse teda intelligentseimaks jooksuks, sest võistluses tasavägiste võimete vahel võidab see, kellel rohkem leidlikkust ja taktikat teiste vastutaktika tõttu tekkinud komplikatsioonide lahendamiseks. See tähendab, et peab olema rohkemasti vaimset багаashi, intelligenti. Kolmandaks nimetatakse teda akadeemiliseks jooksuks, sest 800 m jooksus olümpiatel auhindadele tul-

nud on peamiselt olnud akadeemilisse perre kuulunud jooksjad. Neljandaks nimetatakse teda anglosakside jooksuks, sest selle jooksu olümpiamedalite omanikud on enamasti kuulunud anglo-saksi rassi.

Kõigest ülaltoodust kirjutasin E. Spordilehes juba 1933. a. aprillikuu numbris pealkirja all „800 m on intelligentseim jooks“. Opereerin andmetega, mida olin lugenud välismaa lehtedes ja mida lisaks olin saanud meie selle ala tundjatelt. Ise polnud ma tookord näinud veel ühtki 800 m jooksu maailmakuulsuste osavõtul. Ja kui mul siis tänava oli võimalus seda jooksu näha Berliini olümpial, siis, endastmõistetavalt, suunasin ma sellele suurt tähelepanu.

Mul puudus võimalus mõta 800 m Berliini olümpiaavõitja John Wood-

Woodruffi ajooks

onia 800 m-is murtud

maailmarekordiks 1.47,0?

is kolm korda 800 m

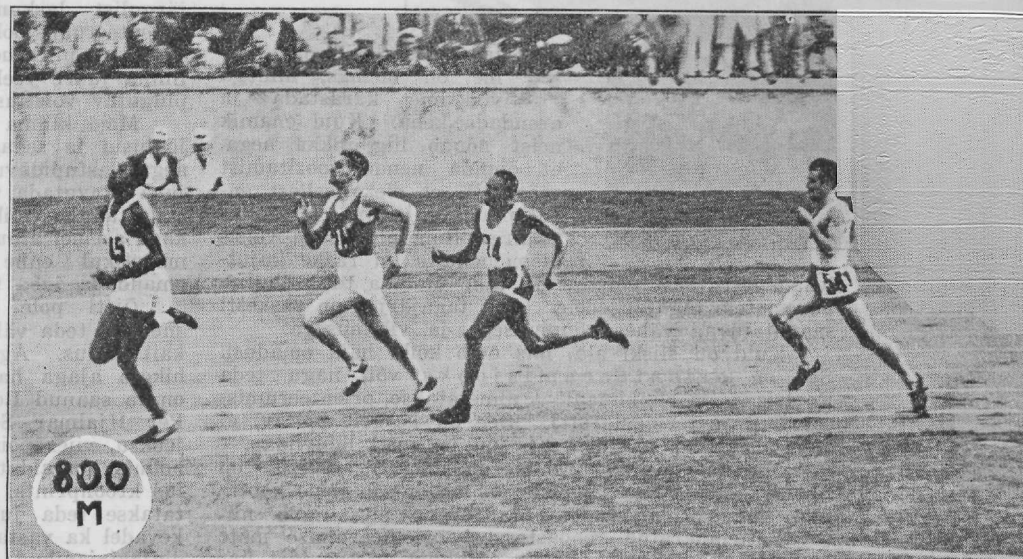
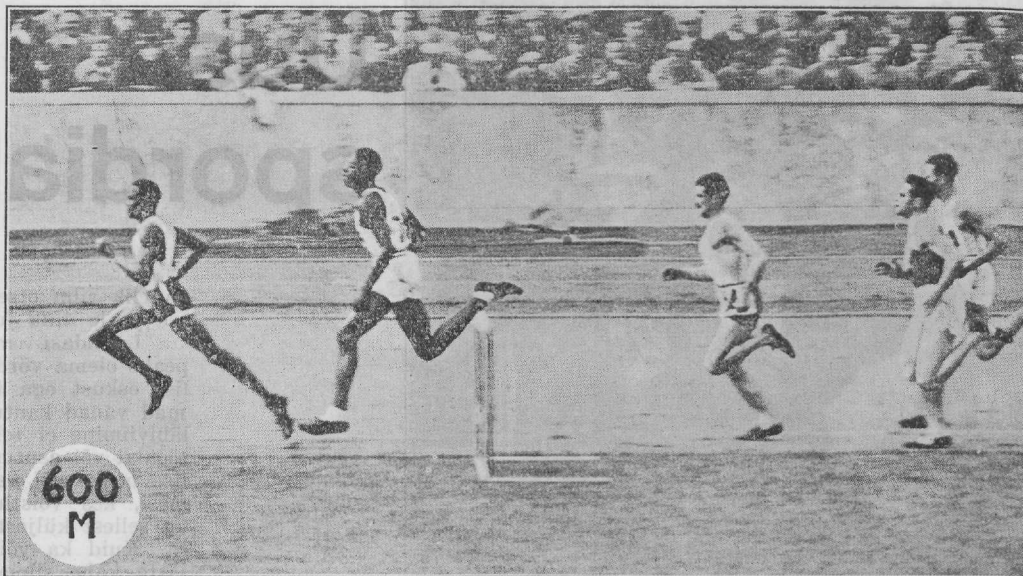
inis

purustades kõigist ees siiski veel umbes 15 m.

Tuli lõppjooks. Kui aga arvati, et ka selles Woodruff püüab end kohe alul lahti raputada, siis eksiti. Tal oli nüüd küll enam-vähem pilt vastaste võimetest, kuid mida suudab Lanzi? Samuti tuli ettevaatlik olla Hornbosteli ja Williamsoni suhtes, kes talle juba Ameerikas hammast ihunud. Ta võtab omaks 800 m kõige tavalisema taktika: alul varitseda taga, teisel kuni neljandal kohal, et siis lõpul lüüa ette.

Jooksu asub juhtima Kanada neeger dr. Phil Edwards. See mees ei ole suur hädaoht. Los Angelesis pumpas ta enda esimese 400 meetriga välja ja kaotas lõpuspordi värs-kuse. Kuid Berliinis on Edwards targem. Ta ei suru tempot ja laseb 200 m kohal Kucharski endast mööduda. Nagu näete käesoleva kirjutuse juure toodud esimesest pildist, on 200 m järele jooksu vedajaks Kucharski, tema kannul neeger-doktor ja siis peagu kõrvuti Woodruff ja austraallane Backhouse. Lanzi on niivõrd tagapool, et ei ole tulnud pildile. Teine pilt: pool distantsi jooksust, s. t. 400 m, on kaetud. Vaheaeg on 57 sek. — mitte midagi erilist, pigem väga nõrk vaheaeg. Tähe-nadab, keegi pole surunud tempot, vaid kõik on aukartuses Woodruffi võimalikkude „tegude“ vastu. Järjestust esimeste vahel näete ise. Lanzi on siiski hakanud „huvi“ tundma juhtiva grupi vastu: tema sinine trikoo on ilmunud nähtavale — kaheksandal kohal.

Kolmas pilt: 600 m on selja-

taga. Edwards on juhtimise uuesti võtnud enda kätte, et enne kurvile asumist võtta ette vahepurt. Woodruff peab tempot. Kucharski on tahapoo-le vajunud ja tema taga on võimsalt lähenemas Lanzi. Itaallane mõistab, et tema tund on saabumas. Neljas pilt näitab juba lõpp-heitlust. Woodruffi lõpuspurt on leidnud kroonimist: mees on nüüd väljaspool hädaohtu. Edwardsile on teise 400 m tempo (55 sek.) osutu-nud siiski raskeks ja ta on sunni-tud endast mööda laskma Lanzi, kes kõigist möödunult nüüd asub Woodruffi püüdma. Kuid ta on hiljaks jää-nud. Hoidis jooksu alul liig tahaplaa-nile ning on kaotanud sellega palju väärtuslikke meetreid. Finischilint on varsti käes ja Woodruff võidab. Aeg ei osutu eriti hiilgavaks, kui se-

da võrrelda Hampsoni maailma- ja olümpiarekordiga või Torino euroopa-võistluste võitja omaga. Kuid näib, et nõrgas ajas on peastiidlane Woodruff, kes seekord tegi vaikset tak-tikajooksu.

Woodruff oskas joosta oma kõik kolm 800 m kõige taiplikumalt. Ta ei kohutanud aegade, kuid seda rohkem taktikaga. Lanzi jäi veel pärast jooksu arvamuse, et ta oleks võinud võita Woodruffi, kui ta poleks unustanud, et start ja finisch ei asu tavalisel kohal, vaid kesk esimest rada. Kuid Lanzi arvamine tahab olla petlik, sest Woodruff oleks vist ikkagi võitnud, kuid siis parema ajaga.

Esmakordšelt kõigi olümpiate koh-ta pääsis Berliini 800 m-is esimese kolme hulka kaks neegrit. Anglo-

Uus spordiala kõigile

panelik silm otsekohe märkab. Erilise tähtsuse omab see peale muu just sõjaolukorras.

Laialdasi masse orienteerumisjooksule haarata peaks olema võrdlemisi kerge, sest see ala ei vaja erilist oskust ega ka varustust. Riietuseks on sobivaimad vanad kantud rõivad ja terved jalatsid. Ka asja läbiviimine ei tohiks teha raskusi, sest võime ju igal tööalal või asutuses välja panna vähemalt 3—5-liikmelise mees- või naiskonna. Ja leidub ju ka neidki inimesi, kes võistluste korraldamisega tegelnud, nii et ka sellest küljest ei tuleks takistusi.

Kuid ka võistlussportlased ei tarvitseks seda ala jätta kahe silma vahele. Tavaliselt ollakse harjutud hooaega lõpetama liig järsult, kuigi üldiselt spordiautoriteedid soovivad lõpetada pikaldast ja järkjärgulist laskumist kevadiste harjutuste tasemele. Orienteerumisjooksuga on see suurepäraselt võimalik — kitsa, piiratud staadioni asemel avar, vaba loodus. Sinna juure veel paeluv, kuid kehale siiski mitte liig pingutav võistlusmoment.

Meie kliima lubab suuskadele asuda alles pärast jõulusid ja sedagi lühikeseks ajaks. Siis pole enam aega vastupidavuse ammutamiseks, vaid igaüks tahab juba saavutada tagajärgi. Kuid selline n.-ü. tükiviisi suusatamine võib mõjuda tervisele halvasti ja tuua kasu asemel ainult kahju. Aga orienteerumisjooksuga maastikul enne suusatamishooaja algust võidakse omandada juba teatud alus.

Õieti pole orienteerumisjooksu mõte uus, kuid meil on teda vähe harrastatud — ainult kaitseväes ja kaitseliidus. Aga mujal, eriti P.-Euroopas, on ta lühikeseks ajaks haaranud õige laialdasi hulki. Alguse on ta saanud Rootsis. Juba 1890. a. korraldas rektor Per Hjalmar Söderbaum koolipoistele orienteerumisjooksu, viies poisid vabasse loodusesse. 1900 a. Stokholmis korraldati esimene garnisonide vaheline võistlus kroonprints karikale. 1912. aastast alates harrastatakse teda juba laiemalt. Rootsis asutati tänava kevadel ka vastav liit, kusjuures asutajateks olid spordiajakirjanikud, eesotsas spordiajakirjanike organisatsiooni juhiga tuntud Thorsten Tegeneriga, kes on ka uue liidu esimeheks. Muidugi figureerib juhtide hulgas ka selle liikumise isa kapten E. Killander. Praegusi Rootsi parimaid mehi on vennaksed Arvid, Alvar ja Björn Kjellström.

Rida spordialasid ja -vorme on olemas, millega võiksime karastada ja arendada keha. Kuid enamik neist nõuab liig pikka aega, et õppida nende sooritamist sääraselt, et oleks sellest endal nauding ja annaks ka tagajärgi. Ilma pingutava võistlusmomentita on raske kujut-

leda sporti, sest võistlus ja tahe ületada teist õhutada parematele tagajärgedele. Aga tagajärjed on raskesti saavutatavad vähese õppimisega ja vilumusega.

Kuid on siiski ala, mis evib kõiki häid omadusi. See on orienteerumisjooks või, nagu teda Rootsis — ta sünnimaal — nimetatakse, orienteerumissport (orienteringsidrott). See on kergelt õpitav, ei nõua erialalist harjutust ja on kergesti läbiviidav.

Milleks on õieti orienteerumisjooks? Seletus on lihtne. Ikka enam ja enam on moodne inimene kaotanud võime orienteeruda. Igapäevane elu liigub nii-võrd ettemääratud roobastes, et orienteerumise mõte on kaotanud oma tähenduse. Halvim on see just linnades. Ei osata tähele panna igasuguseid erinevaid loodusnähteid, nagu päikese käiku, varjude langemist, samuti kasvavat sammalt puudel ja kividel, kui ka puude lehestiku asetumise erinevusi ning uhat maud piasja, mida raske on kirjeldada, kuid mida tähele-

saksi rassi hegemoonia on murtud ja asemele astunud must rass. Huvitav: Berliinis läksid kõik jooksud 100—800 meetrini mustadele. Kas järgmisel olümpial ka 1500 m? Võimatut selles ei ole. Berliini 800 m-is ei pääsnud anglosaksid isegi esimese nelja hulka, sest järjestus oli: neeger (Woodruff), ladina rass (Lanzi), neeger (Edwards), slaavi rass (poolakas Kucharski) ja alles siis kaks valget jänkit — Hornbostel ja Williamson. Akadeemiline haridus on aga vist neil kõigil.

Kui pärast Berliini Glenn Cunningham jooksis Stokholmis 800

m 1.49,7-ga, siis kuulus arvamusi, et ta oleks võinud selle distantsi võita ka Berliinis. Cunningham ise aga vaidleb sellele vastu. Ajakirjanikele antud intervjuus on ta lausunud: „Woodruff jookseb seda distantsi minust paremini. Ta on suuteline esimesed 400 m katma 53 sekundiga ja teised 54-ga, mis annaks 800 m koguajaks praegu fenomenaaalsena näiva 1.47,0. Woodruffil on rohkem jõudu ja läheneb rohkem sprindi kiirusele kui mina.“

Woodruff on tõepoolest atleetlikumaid maailmalereid, keda kunagi nähtud. Tema võimas kere peab suutna

purustada Hampsoni rekordi, sest, võib ütelda, et 1.49,8 võrreldes edasiminekuga teistel distantsidel ja teistel kergejõustikualadel ei ole enam nii pöörane saavutus kui teda varem tituleeriti. Lõpuks olgu märgitud, et G. Cunninghami viimati joostud 1.49,7 ei ole siiski maailma parim mark ja uus maailmarekord, sest Hampson kattis Los Angelesis 800 m täpselt sama ajaga. Kuna aga maailmarekordideks 800 m-is kinnitatakse aegu $\frac{1}{5}$ sek. täpsusega, siis pääsis Hampsonil maailmarekordide tabelisse mitte 1.49,7, vaid 1.49,8.

A. Adari

Robert Tohver'i poolsajandid

Meie spordiliikumise tuntumaid kujusid Robert Tohver pühitses hiljuti oma 50-aastast sünnipäeva. Pool sajandit on seljataga mehel, keda võib nimetada meie esimeste spordipioneeride hulka kuuluvaks ja kes on esimene n.-n. diünade organiseerija. Ta on ka meie esimesi jalgpallimängijaid, mängides juba 1909. a. tolleaegses trükitehnikute meeskonnas Merkuris ja pidades Lasnamäel pallilahinguid Meteoriga. Ja kui meie esimestest jalgpallimeestest said ühtlasi esimesed kergejõustiklased, siis oli viimaste hulgas ka R. Tohver.

Kui Merkur hiljem kogu koosseisus siirdus v. s. Sporti, siis sai R. T. ka uue seltsi üheks aktiivsemaks sportlaseks. Muuseas tuli ta seltsi meistriks tõkkejooksus. Kujutage endile ette — papi Tohver ja tõkkejooksja, kuid tõsi see oli. See loomulik särts, mis mehe viinud üle elu tõkete, viis ta seekord üle

puutõkete. Tohver'i särtsu, seda meie juba tunneme. Ta on mees, kes midagi ei pelga, kui aga tuleb seista väljas tõe ja õiguse eest. Oma arvamuste avaldamisel on ta otsekohene ja tagakonksudeta, olgu see siis arvamuste kuulajale kui hea tahes. Seejuures pipardab ta oma arvamusi hea humoriga, nii et talle ei saa olla isegi pahane.

Elukutselt on R. T. juba elupõline Gutenbergi jünger. Algas mõistagi trükikoja jooksupoisina, hiljem sai kiirladujaks, trükikoja juhiks ja tegutseb praegugi oma erialal otsekohese juhina-kaasomanikuna R. Tohver ja Ko. graafikatööstuses ja trükikojas. Koos kaastöölistega trükiasjanduse alal hakkaski ta sportima ja tema lähedasemaid kaasvõistlejaid ka spordipõllul on endiseid ja nüüdsid trükikodade juhte nagu Devis, Magnus j. t.

Veel hiljem siirdus ta E. s. s. Kalevisse, kuhu lõplikult kinnitanud kannu seltsi abiesimehena. On vahepeal tegutsenud ka keskliidu ja jalgpalliliidu juhatusliikmena, ning osa võtnud veel mitme teise eriliidu tegevusest. Kaitseliidus on ta Kalevi malevkonna majanduspealikuks, millisel kohal ta sama hästi hinnatud kui spordi ja oma elukutselise eriala organisatsioones. Toetab kõike, mis on positiivse väärtusega, misjuures lemmikuks näib olevat siiski sport.

Sündinuna 12. septembril 1886. a. on R. Tohver'i vanus praegu pool sajandit, kuid elukogemusi on tal sajandi eest. Head edu teise poolsajandi selili käänamiseks!

Rootsist on see ala levinud Soome, Norra ja Saksasse, kus harrastatakse seda kevadel. Suomen Urheiluliitto võttis orienteerumisjooksu oma kavas, kusjuures juhiks on meile pesapallilööjana tuntud mag. Olli Veijola.

Jooksu läbiviimine on lihtne. Igal meeskonnal või üksikisikul on ülesanne lähte- ja lõppkoha vahel läbistada kas kaks või enam kontrollpunkti, ilma et vahepealsed kohad oleksid kuidagi kindlapiirilisel määrgitud. Abistajaiks oleks vaid ümbruskonna kaart ja, kui võimalik, kompass. Igas kontrollpunktis antakse leheke, kuhu märgitud üksnes järgmine kontrollpunkt. Igas kontrollpunktis märgitakse läbijooksmine. Kes kontrollpunkti ei ole läbistanud, langeb välja. Kohade järjekord määratakse ärajooksu ja päralejõudmise vahe järgi.

Maa pikkus meeste jaoks peaks olema 8—10 km, senioridele üle 35 a. kuni 5 km ning poistele alla 16 a. ja naistele kuni 3 km.

Vastavat maastikku peaks meil leiduma, eriti Tallinna ümbruses. Alul kui asi uus, võib ju valida kergema maastiku ja siis kui ollakse juba rohkem harjunud, võib ju valida keerulisemaid. Igatahes metsad,

orud ja künkad ja võimalikult jõgi või järv, on vajalikeks vaheldusteks. Tähtis on, et esimesel korraldusel ei oleks liig rasked tingimused, sest enamus osavõtjast on kas vähe või pole üldse harjutanud ja esimese ebaõnnestumine võiks hirmutada. Hiljem võib ju raskusi suurendada ja kontrollpunktide ülesleidmist raskendada. Küllap juba leidub originaalseid ideesid.

Igatahes on ala tänuväär. Kui ei leidu algatajaid eraorganisatsioones, siis võiks algatuse endale võtta kaitseliit, kes juba suusatamise nii edukalt on viinud laiematesse rahvahulkadesse.

Ala on seda huvitavam, et siin võib nii vana kui noor kõrvuti võistelda, mida üks saavutab oma valedusega, seda teine oma ettevaatlikkusega ja elust omandatud kogemustega. Mitte üksnes kiirus ei otusta võitu, vaid ka orienteerumismeel, mõistus ja tähelepanu. Kes pimedalt tormab minema, selle jõud lõpeb varsti.

Orienteerumisjooks on sport kõigile sõna täielises mõttes ja peaks suutma haarata hulki esialgu kasvõi ainult oma uudsusega ja edaspidi köidab ta oma mitmekülgusega ja huvitavusega.

Miks olete unustanud ostmata

Eesti kehakultuuri aastaraamatu

nr. 10 ?

Eesti ja Saksa tennis-rahvusmeeskonnad. Vasakult: K. LASN, Eesti, A. GERSTEC, Saksa, K. LUND, Saksa, ja H. ROSENBLADT, Eesti.

TENNISES JÕUTI SAKSANI

Eesti tennis on viimaste aastate kestel võtnud arengul järsult juure uut jõudu ja edasitungi eden-davat värskest. Meid on külastanud rohkesti rahvus-vahelise nimega tennisiste, kes pole ka keeldunud tunnustamast meie tõusul olevat mänguklassi.

Aast-aastalt on meie tennist juhtivad ringkonnad püüdnud teha kõik, et tihendada võistlussidemeid naabritega ja võita võistlusringi uusi ja nime-kaid vastaseid. Seejuures siiski täielise ootamatusena teostus esimene maavõistlus ka Saksaga, kes Lää-ne-Euroopa tugevamaid tennisemaid ja ühtlasi pre-tendente Daviscupile. Kokkulepe ametlikuks maavõist-luseks saavutati koguni rekordilise kiirusega.

Maavõistlus peeti Tallinnas Daviscupi määruste järgi (4 üksikmängu ja 1 paarismäng) ja see lõppes üldteatult Saksa 4:1-võiduga.

Saksa rahvusmeeskonna moodustasid Kaj Lund ja Alfred Gerstel. Nendest esimene on Saksa tenniseliidi kolmas ning Daviscupi mängija ja rahvusvaheliselt hinnatud jõud. A. Gerstel on küll väiksema nimega, kuid noorte meister ja mitte palju nõrgemast klassist. Eestit esindasid K. Lasn ja H. Rosenblatt.

Mõlema eestlase esinemine Saksa kuulsuste vastu oli üle ootuste tubli. Peagu sensatsiooniks oli Lasna võit Lundi üle, ja seda pealegi kolmesetlises mängus — 6:3, 6:4, 6:4. Kuigi see on erakordselt suur võit, ei tohi see veel tekitada arvamist, nagu oleks meie tennis jõudnud juba Euroopa kõrgeimasse klassi. Ei, sinnani on maad veel palju. Kuid jõudu ja lootust lähenemiseks suurtasemele andis see võit ja maavõistlus tervikuna rohkesti.

Lasn Lundi vastu mängides suutis seekord maha suruda oma tavalise ebaõnnestumiste põhjuse — när-

vilisuse. Rahulikult ja kindlalt ta arendas tihedat ofensiivmängu, laskmata kordagi vastast pääseda üle-olekule. Pikkade triivpallidega hoidis ta Lundi väl-jaku tagaosas, mille tõttu sakslasel oli suurt tegemist tõrjega, leidmata võimalust ise minna pealetungile. Tema välkteravaid-tugevaid serve nihutas Lasn tagasi kindlusega. Sakslase tugevam külg — erakordselt tugev backhand ja meisterlikkus võrgus — ei saanud tulla mõjule. Lundi mängus tundus flegmaatsust.

Lasn-Gersteli matsch, mis peeti maavõist-luse esimese matschina, läks tasavägise mängu juures sakslasele 6:1, 2:6, 6:2, 6:4.

H. Rosenblatt, kes maavõistlusel Soome vas-tu oli ilmses alavormis, näitas seekord oma võimete tugevat paranemist. Kuigi ta kaotas nii Lundile kui ka Gerstelile, olid need matschid väga heast klassist. Lundile Rosenblatt alistus 6:2, 6:3, 6:3. Kaugelt tasavägisem oli Rosenblatt-Gersteli matsch, mis arenes neljasetiliseks ja lõppes sakslase võiduga 6:2, 7:5, 6:8 ja 6:3. Rosenblattil on eriti hästi arenenud võrgu-mäng, milles ta paiguti päris hiilgas.

Paarismäng Lund-Gerstel — Lasn-Ro-senblatt algas tempovaeselt, kuid pinevnes lõpu-pole iga geimiga. Neljandas setis sakslastel oli tar-vis veel ainult matschipalli, kuid Lasn-Rosenblatt ül-latuslikult võitsid geimi. Edasi arenes geimide-seis 6:6-le. Järgmisel päeval jätkatud mängus eest-lased võitsid selle seti 8:6! Viiendas, otsustavas setis, sakslased panid välja oma parima ja võitsid teenitult seti 6:2 ning sellega ka matschi.

Tänavu on peetud tennisel üldse 3 maavõistlust. Kaks võideti, üks kaotati. Soome ja Leedu kaotasid meile, ise kaotasime Saksale. Küllaltki rahuldav maavõistluste bilanss.

Meil ja veel rohkem põhjariikides nii üldtuntud vihasaun hakkab üha suuremat poolehoidu võitma ka teistes maades, mitte enam niivõrd hügieeni ja tervishoiu vahendina kui just sportliku abitegurina. Ja võib ütelda, et just spordi mõjul ja spordi jaoks. Berliini olümpiaks sakslased ehitasid ehtsa soome sauna, — nii hästi või halvasti kui nendel ees-

kujuliku vihasauna kopeerimine õnnestus. Mõned ajad hiljem juba taibati vihasauna tõelist väärtust, mille tulemusena nüüd Berliinis on ehitatud esimene avalik vihasaun, mille ukseks ilutseb soome keelest laenatud-väänatud „Die Sauna“. Küllap selliseid ehitusi kerkib veel ja mujalgi, kuna Tokio ajaks võib vahest koguni ennustada, et siis iga riigi sportlane, kes tüürib paremuse ja rekordide poole, selle juures rajab suuri abistavaid lootusi ka saunale.

Igapäevased ja ülituntud asjad meil sageli jäävad kahe silma vahele. Nüüd, kus ka teiste riikide spordijuhid oma ala teaduslike tähelepanekute põhjal on hakanud mõistma sauna tähtsust spordis, on aeg ka meil seda analüüsida.

Pole meilgi kuulmatuks jäänud aravereliste hoiatused, et vihtlemine ja kõva leil mõjuvat halvasti südamele ja: sellepärast, sportlased, ettevaatust saunaga! Kuigi allakirjutanu pole arst, sporditreenerina ja tegeliku sportlasena võib ta täiel määral ühineda asjatundlike spordiarstide arvamisega, mille järgi saun kuidagi kahjulik ei saa olla mitte üksnes terve organismiga sportlasele, vaid ka tavalisele terve organismiga inimesele. Haigete seisunditega inimene ei saa ju tõsta kaaluvihte, rassida matil või harrastada kergetõustikku; haige inimene pole sportlane, ja ühes sellega langeb ära igasugune alus-õigustus hoiatusel: sportlased — ettevaatust saunaga!

Ülirohkesti on neid rahvaid, kelle sportlased ei suuda kujutleda sportimist saunata. Kõige rohkem vajavad sauna abi meie kahe naaberriigi sportlased — soomlased ja venelased — ning järjekorras siis ka meie ise. Ka meil õige sportlane kasutab sauna abi täiel määral. Alati ju sportlane ei saa massaashi nii palju ja sageli nagu seda vaja, ja sellepärast tõhusa abinõuna asendab saun massaashi. Ütleme veel rohkem: massaash ei suudagi nii palju anda kui saun, ta harva annab neid tulemusi, mis saunas saadakse nagu isenesest. Vihtlemine kiirendab naha funktsioone, elustab vere ringvoolu, kõrvaldab organismist pahad ained, puhastab naha ja poorid higist. Ka massaashile peab enamasti ikka saun järgnema. Kui massaashi toimeta-

Saun Bassein

Aia tän. 3. Telef. 447-68.

Käesolevaga teatame, et alates 29. sept. s. a. on publiku soovil saun avatud ka teispäeviti. Seega oleks saun avatud alljärgneva kava järele:

Daamidele:

teispäeval kella 3—10 õhtul (40 senti)
 neljapäeval kella 12—10 õhtul (60 senti)
 reedel kella 10 homm. — 3 p. l. (50 senti)
 laupäeval kella 10 homm. — 3 p. l. (40 s.)

Härradele:

teispäeval kella 10 h. — 3 p. l. (50 senti)
 kolmapäeval kella 3—10 õhtul (70 senti)
 reedel kella 3—10 õhtul (70 senti)
 laupäeval kella 3—10 õhtul (50 senti)

Märkus: Teispäeviti on saun ilma ujulata.

Pealkirja juures pildil nurgake Soome sauna riefusruumist. Paremal äärmine Paavo Nurmi.

Kalma saun

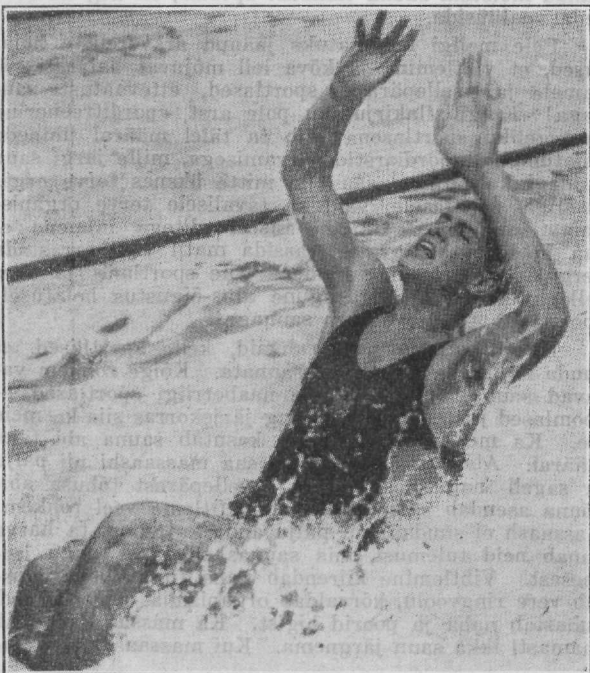
V. Kalamaja 9-a

avatud neljapäev 11—10-ni
reede }
laupäev } 11—11-ni

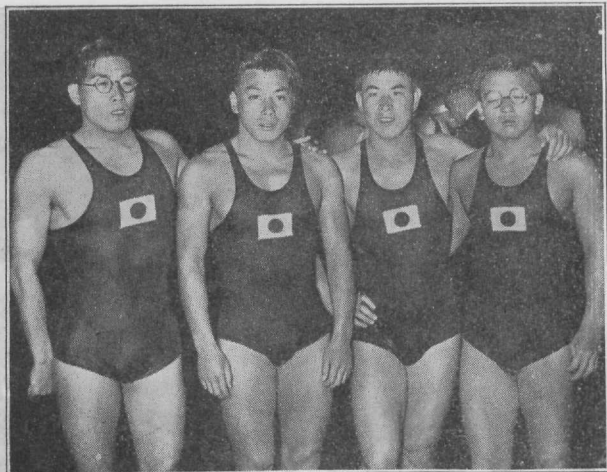
takse näiteks vaseliiniga või talgiga, pärast seda ihu kas siis piirituselappidega või sooja veega puhastatakse, higiaugud ometi ei vabane masseerimisel ja juba enne seda tekkinud ummistusest. Toimetatakse aga massaashi läbi riiete, ei anna see kaugeltki vajalisi tagajärgi.

Õieti massaash ja saun peavad käima käsikäes, järgnema üksteisele. Ometi ei saa aga pidada soovitatavaks, et saun järgneks kohe massaashile. See tähendaks kehale kaht küllaltki väsitavat toimingut. Sellepärast on õigem pärast massaashi ihu puhastada piirituse-viinalappidega või sooja duschi all ja siis alles järgmisel või ülejäämisel päeval minna sauna.

Tõepoolest on veel õigem ja kasulikum, kui asju toimetatakse nii, et massaash ja saun ühendatakse. Enne saunas laval pisut higistada ja siis samas teha massaash. Masseerimise ajal keha lamab ja puhkab korraka võistluse, vihtlemise ja ka masseerimise väsimusest. Nii nagu pole ühepalju aega jõlust uue aastani ja vastupidi — uuest aastast järgmise jõuluni, nii pole ka ükskõik, kas toimetada massaashi enne või pärast sauna.

Olümpiavõitja selili-ujumises A. KIEFER, USA, stardib.

Aasia võitis maailmajagude vahelise teateujumise 4x200 m-is. Pildil võitjad: Taguchi, Yusa, Arai ja Sugiura.

Võime veelkordselt küsida, selle juures juba rohkem üksikasjadeni laskudes — milles siis peitub sauna kasulikkus spordis?

Tihti võib ju võistlustel ette tulla lihaste väanami, mis hulgal ajal sportlasel takistab tõusta endisesse varmi. Siin paremini kui mingi muu ravi aitab enamasti ikka saun. Tubli vihtlemise ja higistamise järele lihased saavad tagasi endise elastsuse ja painduvuse. Niisama tihti võib külmetamise tagajärjel juhtuda lihaste kangestumisi, võib tabada „lendav reuma“, nagu seda nimetatakse spordirahva oma keeles. Sellegi ravimisel annab saun küllalt tõhusaid tagajärgi. Isiklike kogemuste põhjal võin seda ainult kinnitada. Kord võistlustel Soomes sellise häda puhul ei aidanud ka kõige parem massaash, aga kui toliaeagse treeneri Oksa näpunäidete järgi kõik lootused rajasin saunale, kadus kangustus vihtlemise järele nagu nõiaväl. Samuti ka jalgpallimehed oma käest teavad küllalt hästi, kui mõnus on vihtlemine pärast matschi, kuidas siis väsimus lihastest kaob märksa kergemini kui massaashi järele.

Mis puutub jooksjaisse, siis neile enne suuri jooke küll ei või saunaskäimist soovitada, sest ka vihtlemine väsitab omajagu. Küll aga võib ka meil pärast võistlusi järgida Soome eeskujule: niipea kui võistlused on läbi — kohe sauna. Pingutuse väsimus kaob, ja selle tõttu Soomes, kus paremail sportlasil sageli tuleb võistelda ülepäeviti või veelgi sagedamini, jooksja järgmiseks võistluseks on jällegi välja puhanud.

Võhikule vahest kurioosumina tunduv — kuid ka

Sube saun

Reimanni tn. 37

köetakse neljapäeval,
reedel ja laupäeval.

Tulbi tänava 1 kl. saun

Tulbi 6, tel. 472-29

avatud iga neljapäev, reede ja laupäev.

Kassa avatud kella 11 homm. — 10-ni õhtul.

Hind 35 senti.

ujujad on saunas endile leidnud tagajärjeka abistaja. Nii võis Berliini olümpial näha, kuidas seal ujujad niisama sageli saunas käisid kui teised võistlejad. Koos kuulsa maadleja K. Pihlajamäega tormati saunast leililavalt ilma jahutamata üle-pea-kaela sauna kõrval asetsevasse tiiki. Selliseid järske üleminekuid temperatuuri vahetuses ei saa siiski soovitada, kuigi temperatuuri üleminekute põhimõttele on rajatud meiegi haiglais küllalt tuntud vesiravi. On targem olla ettevaatlik, enne selgitada, kas vesi kuuma ihu jaoks siiski liiga külm pole. Eriti Soomes ujujad kasutavad sauna niisama palju nagu teiste alade sportlased, sest kuigi ujuja võistleb vees, see veel ei elusta naha funktsioone niivõrd, nagu seda suudab teha saun.

Rohkem kui keegi muu vajab sauna just raskejõustiklane — maadleja, poksija, tõstja, kes lihaseid tõsiselt pingutavad ja väsitavad. Kahjuks aga peab meie raskekaallaste kohta ütleva, et need on saunaskäimisega pisut loiumad. Kergemate kaalude meestele selle vastu ei saa eriti sagedat saunaskäimist soovitada, kuna see võib kaalu rohkem maha võtta kui vajaline, aga ka organismi nõrgendada. Maadlejaile, kellega ma kõige vahetumalt kokku olen puutunud, võin alati soovitada paras-kõvas leilis vihtlemist. Kui maadlejal näiteks laupäeva õhtul tuleb matile minna, lõpevad harjutused juba kolmapäeval või isegi esmaspäevalteispäeval. Siis poleks sugugi liigne enne võistlust, näiteks kolmapäeval, korra saunas käia. Meie oludest tingitud häda on aga selles, et saunad on avatud ainult nädala lõpupäevil.

Kõige eelmise põhjal võiks nüüd esile kerkida küsimus: kas siis ilma saunata polegi võimalik saada heaks sportlaseks, eriti aga heaks maadlejaks? Võib kõhklemata vastata: saab küll. Ometi aga iseloomustavana oleme pannud tähele, et Berliinis maadluses tulid kuldmedalile peagu eranditult võistlejad nendest rahvustest, kus saunaskäimine nii sportlaste seas kui ka üldiselt on tuntud. Seda võib ka ütelda ungarlaste ja türklaste kohta, kuigi nende saunad meie omadest on erinevad.

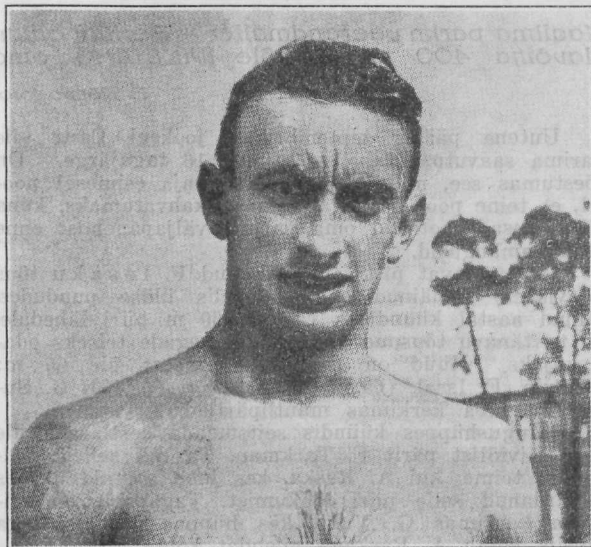
Sellepärast veelkordselt: saun on vajaline kõigi alade sportlastele. Kuid pidagem mees, et kõik hea ja kasulik, millega ettevaatamatult või asjatundmatult liialdatakse, ikkagi tuleb kahjuks. Nii on liigse treeninguga, nii on ka liigse või asjatundmatu saunaskäimisega. Kord nädalas tubli saun, hiljemalt iga kahe nädala tagant — seda tuleb soovitada igapähele.

Alljärgnevalt selleks mõned algelisemad ja hädavajalisemad näpunäited. Mitte sauna minna vara hommikul, sest siis värskest köetud keris annab peavalu ja teisigi hädasid põhjustavaid vingusid-gaase. Lavale mitte kiirustada ummisjalu; enne tuleb ennast soendada, keha ette valmistada järsu temperatuuri vahetuse vastu. Samuti saunast välja tulles ei tohi ennast liig jahutada, nii et koguni kananahk ihule tekib, küll aga niivõrd, et kehalt kaob higi. Jahumine olgu pikaldane, milleks sobivam on natuke aega lehada

linasse mähituna. Endastmõistetavama ja hädavajalisema reeglina igauks tuletagu ikka meele, et tuleb hoiduda tõmbetuule eest.

Milline siis õieti peaks olema ideaalne sportlase saun, ja kas meil neid leidub? Võiks ütelda, et olemasolevaist parim, õigemini eelistatum, oli Tallinas seniajani Maakri tänava saun oma suure kerise ja avara lava tõttu. Väike keris aga jahtub ruttu ja annab leiliviskamisel gaase, mille all kannatavad paljudki meie saunad. Samuti laed meie saunades, osalt ka seinad, pole küllalt tihedad, mille tõttu saun ruttu jahtub ja leil kiiresti haihtub. Tunnisauna ei tarvitseks ühelgi sportlasel eelistada üldsaauna, sest tunnisaaun ei anna kunagi head leili, nagu ka vana tõena teame, et kõige kergemini just tunnisaaunast võib saada mitmesuguseid nakkushaigusi. Muidugi pole sellest ohust absoluutselt vabad ka üldsaaunad, kuid pole siiski karta erilist nakkusohtu, kui pesemisruumis pingid ja nõud tulikuuma veega üle loputame. Leiliruumis, laval, valitseb juba iseenesest nii suur kuumus, et selles enamus pisilasi vastu ei pea.

Selle kirjutise raamidesse ei kuulu üksikasjalike kavade ja projektide esitamine, milline peaks olema ideaalne sportlase saun. Küll aga tuleks loota, et kord, kui hakatakse ehitama meie kauaoodatud spordipaleed, selles asetseva sauna sisustamises ja muu juures võetaks arvesse ka tegelike sportlaste, treenerite ja asjatundlike spordijuhtide soove.

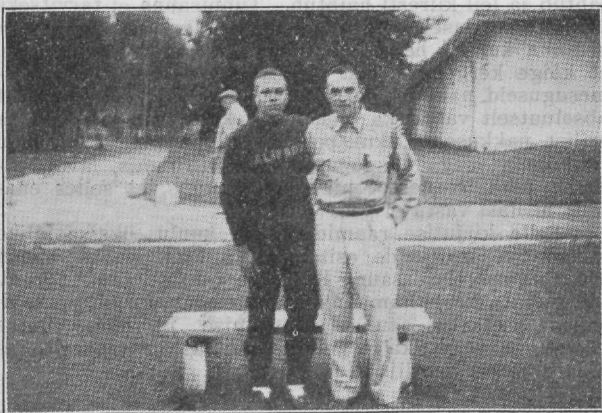
Maailma kiireim ujuja — ungarlane F. CSIK, kes 100 m vabalt võitis jaapanlaste ees.

Hinnangut ja arvusid väljalt ja rajalt

A. Adari

Septembrikuu kergejõustik on kodumaal möödunud suuremat elevust äratamata. Maastaabilt suurimateks võistlusteks olid üksnes E. s. s. Kalevi 35 aasta juubeli võistlused, mis mõne lätlase osavõtul kujunesid rahvusvahelisteks. Sellel püstitati nii mõnigi uus mark, kuid peatähelepanu äratas „miilijooks“ lätlase Balodise ja peagu kõigi meie parimate osavõtul. Triumfeeris J. Piliste, kes täna korduvalt üllatanud 1500 m-is ja igatpidi kindlustanud endale Eesti parima maileri nime, kuigi ta oma parima tehnilise tulemusega — 4.04,2, saavutatuna heitluses Balodisega, on siiski ainult tabeli kolmas.

Balodis jäi Pilistest mitmed head meetrid maha. Seda üllatuslikum oli, kui ta umbes nädal aega hiljem jooksis Riias uue Läti ja Balti rekordi — 4.02,6. Tänavuse hooaja kohta oli see esimene Balti rekordi parandamine lätlaste poolt, kuid sellele järgnes varsti veel teine. Septembrikuu teisel poolel Voldemars Vitols tuli 10.000 m-is toime 32.04,4-ga, mis üle 11 sekundi parem endisest, V. Bucenieksi nimel seisnud rekordist, mis teatavasti oli 32.16,0.

Maailma parim veerandmailer — Berliini olümpiaüüfija 400 m-is Arcfje WILLIAMS oma coachiga.

E. Köppo foto.

Utena pääsis septembrikuu jooksul Eesti viie parima saavutuse tabelisse ainult 16 tagajärge. On tõestumas see, mida ennustasin hooaja esimesel poolel, et teine pool hooaega kujuneb kahvatumaks, kuna kõik tuusad taotlesid oma parima väljapanemist enne olümpiamängusid.

Rõõmustavat pilti on pakkunud F. Issaku tõus odaviskes. Üleläänud aastal tabelis üldse puududes, läinud aastal küündides vaevalt 60 m piiri lähedale, on ta tänavu tõusnud Eesti kõigi aegade teiseks odaviskajaks. Nüüd on meil kolm meest üle 65 m: G. Sule, F. Issak (65.56) ja A. Mägi (65.43). G. Sulele on juba kerkimas mantlipärijad.

Kaugushüppes küündis seitsmenda eestlasena üle 7 m Kiviõlist pärit F. Tarkman. Ta tuli sellega kiiremini toime kui A. Raska, kes juba aastaid üksnes ähvardanud selle piiri lõhkumist. Tagapoolt on esirinda kerkimas G. Vuht, kes hüppas 6.90, millega tabelis jagab A. Raskaga viiendat kohta.

Uue 14-m-mehena kuulitõukes võib nimetada vasarameest K. Annamaad, kes Tapal väljaspool võistlust sooritatud lisatõukega tegi 14.32.

Uusi tippmarke ähvardab tuua SELL-i olümpia, mis tänavu leiab aset Helsingis, päev või kaks pärast E. Spordilehe käesoleva numbril ilmumist.

Hooaja parimate saavutuste tabel oli 22. septembriks järgmine:

kuul — A. Viiding	16.06,5	1041
oda — G. Sule	69.98	1000
kuul — A. Kreek	15.21	945
ketas — P. Määrits	47.40	945
ketas — O. Erikson	47.20	939
100 m — R. Toomsalu	10.7	934
vasar — K. Annamaa	50.46	908
3000 m — E. Prööm	8.46,0	907
kaugus — E. Tamm	7.37	905
oda — F. Issak	65.56	900
oda — A. Mägi	65.43	897
kaugus — R. Toomsalu	7.33	894
1500 m — U. Uba	4.03,0	887
3000 m — R. Sams	8.50,8	881
1500 m — F. Dunkel	4.04,0	875
1500 m — J. Piliste	4.04,2	873
1500 m — E. Prööm	4.04,6	868
teivas — E. Äärma	3.90,5	864
ketas — E. Lilienthal	44.81	860
400 m — V. Nesterov	50,3	857
kuul — K. Annamaa	14.32	849
400 m — E. Kulmar	50,5	845
200 m — R. Toomsalu	22,3	843
kolmik — N. Küttis	14.41	843
3000 m — J. Piliste	8.58,2	842
kuul — E. Lilienthal	14.22	840
1500 m — R. Sams	4.07,4	836
kaugus — N. Küttis	7.11	833
5000 m — R. Sams	15.37,4	832
5000 m — J. Anier	15.37,8	830
ketas — K. Kask	43.75	826
3000 m — A. Korbe	9.02,8	819
100 m — J. Toomre	11,1	814
oda — V. Uibo	61.56	814
oda — J. Laidvere	61.31	809
800 m — F. Dunkel	1.59,6	807
kaugus — F. Tarkman	7.01,5	806
10.000 m — J. Anier	32.55,4	804
110 m — J. Toomre	15,8	804
ketas — Tomberg	43.04	804
400 m — A. Pau	51,3	801
kuul — O. Kirp	13.85	800
kuul — A. Tuju	13.85	800

800 punktiga või rohkem hinnatavate tehniliste tulemuste arv on kõigi aegade rekordiselt tõusnud 43-le. Hooaja lõpuks saab vast poolsada täisi.

Kümne parima keskmised 22. septembriks olid järgmised (klambrites kogu läinud aasta keskmised): 100 m — 11,16! (11,18), 200 m — 23,35 (23,52), 400 m — 52,25! (52,41), 800 m — 2.03,95 (2.02,9), 1500 m — 4.10,0! (4.11,8), 3000 m — 9.11,56! (9.15,23), 5000 m — 16.07,66 (16.04,85), 10.000 m — 34.50,41, 100 m tõkkeid — 17,11 (16.95), kõrgus — 1.79,1 (1.79,8), kaugus — 6.94,2 (6.96,3), kolmik — 13.82,5! (13.68), teivas — 3.54,95! (3.49,6), kuul — 14.18,55 (14.24,2), ketas — 42.98,6 (43.75,7), oda — 60,80 (60,39) ja vasar — 32.95,7! (32.48,1). Seitsmel alal on ületatud Eesti kõigi aegade keskmiste rekordid — 100, 400, 1500 ja 3000 m-is ning kolmikhüppes, teivashüppes ja vasaraheites.

Viis parimat 22. septembriks olid järgmised:

	I	II	III	IV	V
100 m	10,7 R. Toomsalu, Kalev	11,1 J. Toomre, Kalev	11,2 V. Nesterov, ASK	11,2 E. Susi, ASK	11,2 G. Vuht, Kalev
200 m	22,3 R. Toomsalu, Kalev	23,2 V. Nesterov, ASK	23,2 G. Beckman, ASK	23,3 E. Kulmar, Kalev	23,4 E. Susi, ASK
400 m	50,3 V. Nesterov, ASK	50,5 E. Kulmar, Kalev	51,3 A. Pau, Kalev	51,5 G. Beckman, ASK	52,5 V. Laats, ÜENÜTO
800 m	1.59,6 F. Dunkel, Kalev	2.01,3 A. Jür lau, Kalev	2.02,4 J. Piliste, ASK	2.02,8 J. Koovik, Kalev	2.03,1 E. Kulmar, Kalev,
1500 m	4.03,0 U. Üba, Kalev	4.04,0 F. Dunkel, Kalev	4.04,2 J. Piliste, ASK	4.04,6 E. Prööm, Tall. PS	4.07,4 R. Sams, ÜENÜTO
3000 m	8.46,0 E. Prööm Tall. PS	8.50,8 R. Sams, ÜENÜTO	8.58,2 J. Piliste, ASK	9.02,8 A. Korbe, Kalev	9.11,4 E. Martin, Kalev
5000 m	15.37,4 R. Sams, ÜENÜTO	15.37,8 J. Anier, ÜENÜTO	15.55,0 E. Prööm, Tall. PS.	16.01,6 E. Martin, Kalev	16.06,4 V. Lulla, ASK
10.000 m	32.55,4 J. Anier, ÜENÜTO	33.43,8 A. Peterman, ÜENÜTO	33.45,2 E. Martin, Kalev	34.31,4 K. Kiili, Kalev	34.46,8 J. Perv, Tartumaa
110 m	15,8 J. Toomre Kalev	16,1 E. Rähn Kalev	16,3 G. Beckman, ASK	16,4 H. Arvo, Sakala	17,4 H. Punno, Nõmme ÜENÜ
Kõrgsus	1.95 A. Kuuse ÜENÜTO	1.86 G. Kalm, Kalev	1.85 E. Jär vsoo, ASK	1.75 O. Kaldre, ÜENÜTO	1.75 F. Tarkman, Kiviõli SK
Kaugus	7.37 E. Tamm Kalev	7.33 R. Toomsalu Kalev	7.11 N. Küttis ASK	7.01,5 F. Tarkman, Kiviõli SK	6.90 A. Raska, ASK
Kolmik	14.41 N. Küttis ASK	14.17 E. Jär vsoo, ASK	14.02 A. Raska, ASK	1.88 A. Armi, Kalev	13.86 N. Kalm, Kalev
Teivas	3.90,5 E. Äärma, ASK	3.73 R. Kiipsaar, ASK	3.70 H. Koik, Sakala	3.60 K. Kask, ASK	3.56 E. Sarapuu, Nõmme ÜENÜ
Kuul	16.06,5 A. Viiding, Tall. PS	15.21 A. Kreek Kalev	14.32 K. Annamaa, Tall. PS.	14.22 E. Lilienthal, ÜENÜTO	13.85 O. Kirp, ASK
Ketas	47.40 P. Määr its, Valga ÜENÜ	47.20 O. Erikson, ASK	44.81 E. Lilienthal, ÜENÜTO	43.75 K. Kask, ASK	43.04 Tomberg, NMKÜ
Oda	69.98 G. Sule, ASK	65.56 F. Issak, ASK	65.43 A. Mägi, ASK	61.56 V. Uibo, ÜENÜTO	61.31 J. Laidvere, Tartu Kalev
Vasar	50.46 K. Annamaa, Tall. PS	40.95 E. Lilienthal, ÜENÜTO	36.34 K. Sule, ASK	30.10 V. Kalam, Sakala	30.01 O. Kirp, ASK

TALLINNA MAJAOMANIKE PANK

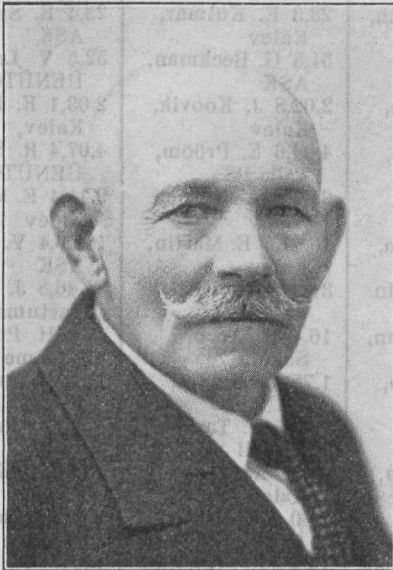
asub alates 7. septembr. s. a.

uutes ruumides

Harju tän. 45

Telef. kodune keskjaam 478-50

Tõnu Võimula 65-aastane

Eesti Mängude ajal korraldatud Eesti kehalise kasvatuse näitusel võtsid T. Võimula kogutud materjalid ja esemed endi alla suure toa. See kõik on kõvaks aluseks tulevikus asutatavale kehakultuuri muuseumile.

Praegu jätkab T. V. igasuguste materjalide kogumist Georg Lurichi kohta. Sellest on palju ilmunud ja ilmub ka edaspidi Eesti Spordilehes, rääkimata sellest, mis avaldatud mujal ajakirjanduses. Samuti kuulub ta raskejõustikuliidu juure asutatud Georg Lurichi mälestuse jäädvustamise komiteesse, olles selle üheks agaramaks liikmeks. „Lurichile peab püstitama mälestussamba,“ on Tõnu Võimula suurim ihaldus. Kui tahetakse Tõnu Võimulale ta sünnipäeva ja mitme juubeli puhul valmistada suurimat rõõmu, siis peaks keegi kindlustama, et Lurichile püstitab mälestussammas. Endale Tõnu Võimula ei mõtle. Ta elab rohkem teistele.

Tõnu Võimula, endise nimega Tõnu Viedemann, on sündinud vana kalendri järgi 11. sept. 1871. a. Ojasuu vallas. 50 aastat on möödunud sellest, kui ta hakkas õppima maalriametit. 45 aastat tagasi alustas ta dr. J. Hurda üleskutsel vanarahva tarkust kirja panema. Sama palju aastaid on möödunud esimese kaastöö tegemisest ajalehele — Tartu „Postimehele“. 25 aasta eest tuli Balti meistriks maadluses. Ühtlasi on tal nüüd ka hõbepulmad, seda teises abielus.

Juubeleid võiks loetleda vist veelgi.

Soovime vanale ja usinale töömehele jõudu veel kauaks rassida spordiliikumise põllul. Edasi samasuguse noorusliku tuhinaga, nagu seni!

A. Adari.

Meie kõige vanema spordigeneratsiooni esindajaid on Tõnu Võimula, kellel 24. septembril s. a. täitus kuuskümend viis aastat maailmavalgust näha. Tema kuulub sellesse ajajärku, millal spordiliikumine ajas Eestis oma esimesi juuri. Sellesse ajajärku, millal raskejõustik alles hakkas meil jalgu alla saama ja millal Lurich, Aberg, Hackenschmidt ja teised meie esimesed maadlus- ja ühtlasi kogu spordi suurused alles hakkasid maadlust õppima. Näiteks Lurichist oli Tõnu Võimula üle 5 aasta vanem.

Oma noores eas on Tõnu Võimula samuti rassinud maadelda nagu teised temaaegsed sportlased. Siis tunti Eestis peagu ainsate spordialadena maadlust ja tõstmist. T. V. oli oma aja paremaid maadlajaid, mida tunnistab kas või juba see, et ta 1911. a. tuli Tartus Abergi nimelise seltsi (praegune Tartu Kalev) korraldatud maadlusvõistlustel Balti meistriks raskekaalus. Sellest on nüüd möödunud 25 aastat, mis ka juubel. Tähendab: veel 40-aastasena omas T. V. niipalju ihurammu vaimurammu kõrval, et suutis saavutada oma maadluskarjääri väljapaistvaima tiitli.

Ta on mitu korda maadelnud ka Lurichiga ja kõige tundlikumalt oma turjal mõista saanud selle mehe määratud oskust ja rammu. Meile teada olevatel andmetel on ta ka Lurichi kord võitnud, kuid kui seda juubilarile meele tuletada, siis ta muutub pahaseks. Võit olnud juhuslik, nii et selle üle ei saa ega tohigi uhkustada. Nii on Võimula kindlakajuline seletus.

Lurichi-aegeest generatsioonist on Tõnu Võimula neid ainukesi, kes veel tänapäeval, oma võrdlemisi kõrges vanuses, osa võtavad spordielu avaldusist, mõistagi mitte enam jõu, vaid nõuga. Eesti Spordilehele on ta paljude aastate jooksul teinud kaastööd ja pakunud mitmesugust väärtuslikku materjali. Seejuures ta ei ela mitte ainult vanaajale, vaid mõistab suure kainusega ka tänapäeva sporti ja teab selleski oma elukogemuste багаaunist anda näpunäiteid, mis alati on leidnud hindamist.

Tema vanema eluea elutöök on olnud ja on veel edasi spordiajalooliste materjalide kogumine ja korraldamine Eesti spordi kõige vanema ajajärgu kohta.

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

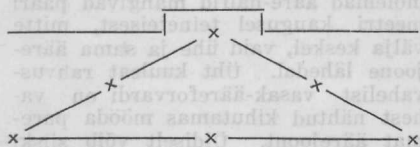
Kuidas mängida jalgpalli

(Järg.)

Mängu taktika

1. Üldisi märkmeid.

Enne kui hakkame harutama jalgpallimängu tänapäevast taktikat, oleks vast hea lausuda paar sõna mängu arenemise kohta umbes viimase neljakümne aasta jooksul, mis viimaks viis praeguse mängustiili juure. Me ei kavatse tungida kaugesse minevikku, millal mängiti kahe tsenderforvardiga ja ainult kahe halfiga. Kui sellest vanast plaanist kord juba loobuti viie forvardi, kolme halfi ja kahe backi kasuks, sai ilmsiks, et igal liikmel kaitses tuli tähele panna üht teatud forvardi, ja üldiselt vastuvõetud kava järgi pidid backid tähele panema sise-forvarde, ääre-halfid ääre-forvarde ja kesk-half kesk-forvardi. Kaine mõistus näis ette dikteerivat seda kava, sest kaitse omandas siis püramiidi kuju, mille terav ots tuges väraval, nimelt:

Joon. 1.

Mida rohkem pealetungijad lähenevad väravale, seda tihedamini koondataud leidsid nad kaitsjad olevat. Ka forvardide taktika dikteeris seda meetodit ette, sest ääre-forvardid harva tungisid äärejoonelt palju sissepoole. Neid loeti pigemini kiiresti kihutava ratsaväe tüübiks, kes tegid kiireid rünnakuid mööda äärejoont, sageli otse nurgalipuni, ja siis tsenderdasid palli keskele. Oli ilmne, et kaitse, mis hoidis oma kesk-halfi ja mõlemad full-backid hädaohu piirkonnas väraava ees, oli kõige paremini paigutatud, et vastu võtta niihästi sellekujulist pealetungi, kui ka sellist, kus kolm sise-forvardi püüdsid välja keskel läbi tungida.

Aja jooksul aga hakkasid mõned esmajärgulised elukutselised meeskonnad püüdma ääre-forvarde välja koonderida, lõigates juba alguses ära kõik pealetungi-liikumised, ja kuna enamuse neist liikumisest algas sise-forvardidega, tõmmati ääre-halfid välja keskele sise-forvardide vastu. Teoreetiliselt pidasid backid silmas ääre-forvarde, kuid praktikas anti viimastele õige lai tegevusväli ja kuna nad harilikult said palli pikka-

de söötudega, leidsid backid sageli võimaliku olevat õigeaks ajaks äärele välja jõuda. Ka tehti backide ülesanne vana off-side reegluga palju kergemaks, sest üks back oli alati umbes 20 m oma partnerist ees ja ükski forvard ei saanud seista kõige eelmisest backist tagapool, ilma et ta poleks olnud off-side'is.

Pealetungil kasutati kaht peamist kava ja neid nimetati üldiselt pikasöödu ja lühisöödu mängudeks. Esimest tüüpi mängu juures asusid ääre-forvardid hästi ees väljal ja neile anti pikki söötusid niihästi sise-forvardide kui ka half-backide poolt. Nad tungisid mööda äärejoont võimalikult kaugemale edasi enne kui tsenderdasid üle sise-forvardidele, kes vahepeal polnud kaotanud aega, vaid olid tunginud väravalöögi kaugusele. Lühisöödu mängus hoidusid forvardid enam-vähem sirgjoones ja püüdsid lühikeste söötudega kaitsest läbi murda. W-formatsioon, nagu me seda tunneme, jäi küll teatud määran püsima, kuid just pealetungil tulid kõik viis forvardi väravalöögi kaugusele.

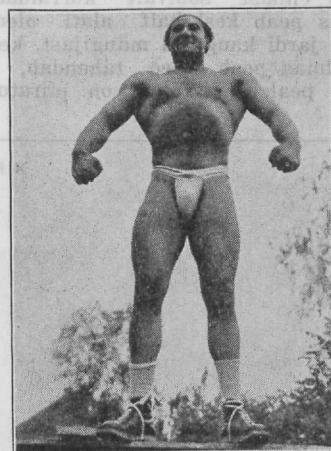
Siis tuli uus off-side määrus ja sellel oli kohe terav mõju moodsale mängutaktikale. Kesk- ja ääre-forvardid hakkasid täiel määral ära kasutama neile lubatud liikumisruumi. Sise-forvardid hakkasid tegutsema „söötjatena“, andes palli keskväljal kesk-forvardile, kes jäi väljal nii kaugemale ette, kui seda lubas off-side määrus. Kuna sise-forvardid püüsid nii kaugel taga, püüdsid ääre-forvardid järk-järgult ikka rohkem välja keskele tungida, kuni nad viimaks palju silmapaistvamalt figureerisid väravalööjate nimekirjas, kui nende partnerid, siseforvardid.

Kaitse püüdis sellele vastu astuda sel teel, et tegi keskhalfist puht-kaitsemängija. Tema ainukeseks ülesandeks oli ikka rohkem ja rohkem saanud kesk-forvardi peatamine, selle tagajärjega, et me sama tihti kui mitte näeme teda mängimas tema backide taga. Tõepoolest, me peagu võiksime ütelda, et enamuse elukutselisi meeskondi mängib tänapäeval kolme full-backi ja kahe half-backiga. Selle paratamatuks tagajärjeks on olnud ääre-halfide ikka rohkem ja rohkem välja keskele toomine, et need seal toimiksid lülina kaitse ja pealetungi vahel.

Ükski ei saa eitada seda tähelepanuväärset edu, mida on saavutanud teatud juhtivad meeskonnad, kui nad

kord juba tõesti on selgeks õppinud selle mänguskeemi. Aga siin on tarvis teha üks hoiatus. Isegi vae-semad elukutselised klubid võivad värvata uusi mängijaid abinõudega, mis on keelatud amatöör-klubidele, kuna tõeliselt rikastel klubidel on võimalik kindlustada endile peaegu iga mängijat, keda nad soovivad sobitada oma mängukavasse. Meeskond, kellele tublide mängijate värbamisega on võimalik aasta aasta järele silmapaistvalt esineda liidu- ja karikavõistlustel, saavutaks vist edu iga mõistliku mängukava juures. Ei tohi aga ära unustada, et on olemas teisi meeskondi, kel sama taktikat jälgides hooaeg hooaja järele on olnud rohkem äpardusi, kui õnne. Teiste sõnadega, ükski mängutaktika iseenesest ei too veel õnne. Peab olema mängijaid, kes oskavad taktikat kõige paremini ära kasutada, ja on väga kahtlane, kas harilik noorte meeskond suudab teatud taktikast ammutada selle täielist väärtust.

Noorte meeskond, eriti koolinoortest koosnev, peab võimalikult paremini ära kasutama oma käsutuses olevat materjali. Peaeselle, eriti just kooli-meeskondades, vaheldub koosseis hooajast hooaega nii palju, et mängijad iial ei omanda seda kauaaegset üksteise tundmist, milline on tarviline selle täielise arusaamise loomiseks, mis on kolmanda backi mängus edu saavutamiseks olulisem, kui ühegi teise mängutüübi juures. Aga tuleb möönda, et n. n.

Üks neid, kes tuli Berliini tugevate liigastega ja suurte lootustega kuid... suutis raskekaalu tõstmises platseeruda ainult viiendaks, egiptlane Mokhtar HUSSEIN.

Moodsaim ja täielisim

pappkarbitööstus

Eestis

M. Dresselt ja A. Krik

Tallinn, S. Karja tn. 21, telef. 452-96

kolmanda backi mäng on just see, mida praegusel ajal suured klubid kõige rohkem harrastavad ja millega tuleb selletõttu kõigepealt temgemist teha.

2. „Kolmanda backi mäng“.

A. Üldjooned.

Nagu tähendatud, on kolmanda backi mäng uue, 1925. aasta off-side-määruse otsene tagajärg. Kui keskforvard asus väljal kaugemale, leidsid suured elukutselised klubid, et kesk-half ei suuda enam täita oma kahekordset kohust, nimelt tähele panna vastaste kesk-forvardi ja pealetungil toetada iseoma forvarde. Seepärast on ta muutunud täiesti kaitsemängijaks, kelle ainukeseks ülesandeks elus on peatada vastaste kesk-forvardi. Lähedane vastuseis viimasele on oluline, sest muidu võib pikk löök vastaste kaitsjalt viia keskforvardi otse läbi, enne kui kaitse jõuab ennast sobivalt korraldada. Niisiis peab kesk-half alati olema paari jardi kaugusel mängijast, keda ta silmas peab. See tähendab, et tema pealetungi-võime on piiratud:

- 1) pikkade söötudega ääre-forvardidele või tsentrile ja
- 2) lühikeste söötudega sise-forvardidele või ääre-halfidele,

kes tõmbavad mängija enda poole ja omakorda annavad palli edasi ühele äsjamainitud kolmest forvardist.

See taktika nõuab, et ääre-halfid teotseksid välja keskkoha lähedal, et võimalikult rohkem kokku puutuda kõigi viie forvardiga. Seepärast panevad ääre-halfid kaitsele tähele siseforvarde, jättes ääre-forvardid backide hooleks. (Möödamattes peab tähendama, et see ei käi sisseviske kohta, milles kehtib veel edasi vana plaan, nimelt et half peab silmas ääre-forvardi, sise-forvard oma vastasmängijat ja back jäetakse vabaks toetajana.) Mänguviisil, et ääre-halfid peavad silmas siseforvarde, on moodsais tingimuis veel see paremus, et see võimaldab ääre-halfidele mängida oma full-backide ees, sest liialdatud W-asendi juures, mida moodsad forvardid kasutavad, asuvad ääre-forvardid väljal nii kaugel ees, et neid silmas pidavad mängijad on sunnitud asuma päris taga.

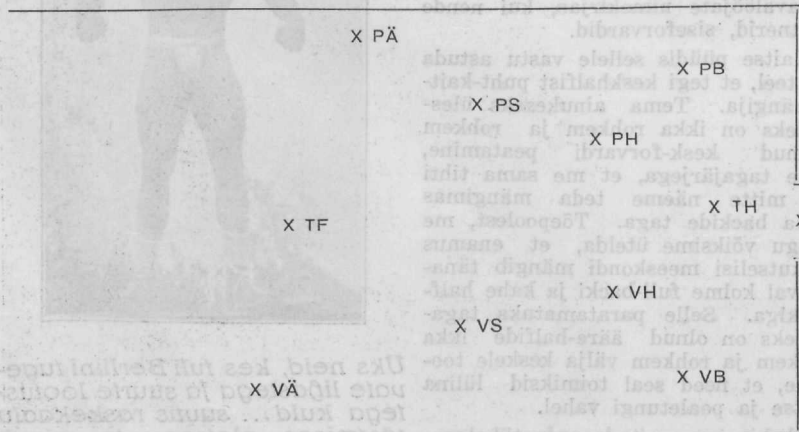
Meie meeskonna asend näib seepärast umbes selline:

B. Kaitse.

Ülaltoodud joonis näitab muidugi ainult ligikaudselt neid väljaosi, kus iga üksikmängija harilikult viibib. Praktikast rändavad mõned neist üksikmängijaist väga kaugemale siin neile määratud kohtadest ja selle mänguviisi edu oleneb täiesti meeskonna kui terviku kohanemisvõimest, s. t. sellest, kuidas iga üksik meeskonna liige täidab tühimikke, mis tekivad ühe või teise tema poole mängija eemaletõmbamisega normaalasendist. Näiteks, vahest juhtub, et mõlemad ääre-halfid mängivad paari meetri kaugusel teineteisest, mitte välja keskel, vaid ühe ja sama äärejoone lähedal. Üht kuulsat rahvusvahelist vasak-ääreforvardi on vahest nähtud kihutamas mööda paremat äärejoont. Üldiselt võib siiski ütelda, et liikumine keerleb kahe mehe ümber, kelle orbiidid on enam-vähem kindlad, s. t. kesk-halfi ja keskforvardi ümber.

Kaitse võtmemees on kesk-half ja tema ümber keerleb kogu ülejäänud kaitse. Tema kohuseks on peatada keskforvardi. Aga praktiliselt on igas mängus juhtumeid, kus keskforvard võidab kahevõitluse, ja seepärast on halfil õigus oodata toetust oma backidelt. Üks pilk joon. nr. 2-le näitab, et juhul, kui keskforvard lööb kesk-halfi, ei ole tema ja värava vahel enam mingit takistust. Seepärast tegelikus mängus asendeid muudetakse tunduvalt.

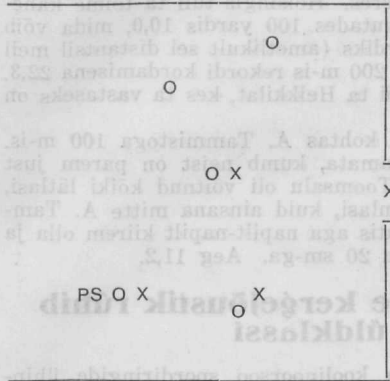
Joon. nr. 3 on arenemas pealetung paremalt. Paremalt sise-forvardil on pall ja teda kutsub välja vasak-half; vasak-back on asunud seisukohale, mis võimaldab talle mitte ainult kütkestada paremat ääre-forvardi, või isegi vahele astuda ja kinni püüda viimasele tehtud söötu, vaid ka välja kutsuda paremat sise-forvardi, kui viimane peaks katsuma edukalt mööda driblada vasak-halfist. Kesk-half kaitseb kesk-forvardi, kuid selles on üks ilme hädaoht kaitsele, nimelt 5—10 jardi kaugusele kesk-halfi seljataha tehtav sööt. Pange tähele, et parem half ja back on välja jäetud, sest kuigi rünnak areneb

Joon. 2.

Tänuavaldus

teisel tiival, sõltub kaitse edu suurel määral neist asendeist, kuhu need kaks mängijat asuvad.

Avaldame tänu hr. Riigivanemale, Vabariigi Valitsusele ja kõigile isikutele ja asutustele, kes meid üllatasid kingitustega Berliini olümpiavõitjate puhul. Tallinnas korraldatud austamisavaldused ja kogu rahva kaasaelamine tiivustab meid veel suurematele võitudele edaspidistel suurvõistlustel.

Tallinn, september 1936. a.

- K. Palusalu.
- A. Neo.
- N. Stepulov.
- V. Väli.
- A. Luhaäär.

Joon. 3.

Enne kui vaadata joon. nr. 4-le, soovitage, et lugeja ise püüaks parem-halfi ja backi nende õigetele kohtadele paigutada. Kuna peamine hädaoht on ähvardamas paremalt poolt ja keskelt, peab parem-back praegusel hetkel koondama oma tähelepanu neile piirkondadele ja tu-

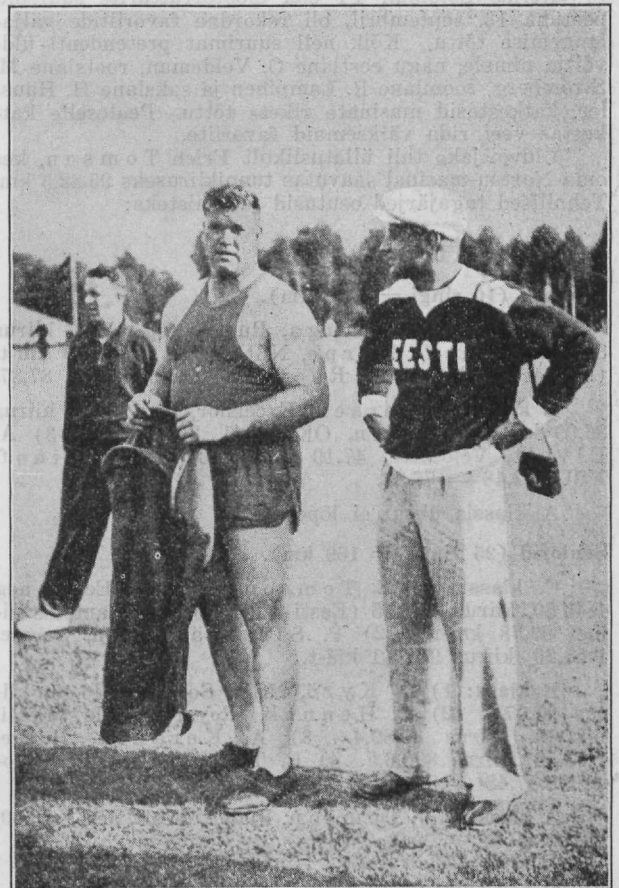
lema üle, et kaitsta oma kesk-halfi. Ta peab muidugi valmis olema kohe tagasi minema, kui parem sise-forvard peaks otsustama lüüa palli oma vasakule ääre-forvardile. Aga praegusel hetkel jätab ta mõlemad vasak-ääre-forvardid oma ääre-halfi hooleks, et anda oma poolele seda paremust, et tal on üks lisamees hädaohtu piirkonnas. Seepärast on ta joon. 4 asunud niiviisi, et olla kaitseks juba mainitud häda-ääre-halfi hooleks, et anda oma poo-

lele seda paremust, et tal on üks lisamees hädaohtu piirkonnas. Seepärast on ta joon. 4 asunud niiviisi, et olles kaitseks juba mainitud hädaohtliku söödu vastu võib ka toetada vasak-backi ja -halfi, kui parem sise-forvard peaks püüdma läbi driblada. Parem half töötab sobivalt kaasa, taandudes kohale, kust ta praegusel hetkel saab silmas pidada mõlemaid vasak-ääreforvarde.

(Järgneb.)

Ateena maratoni võitja Louis ja Greeka meeskonna esindaja eeslaste seas.

Jack Torrance parajasti lõpetas treeningu, kui K. Annamaa ta endaga pildile palus.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 9 25. september 1936 17. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Kesklüüdi väljaandel iga kuu 20. päeval.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28.

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt, 1/4 a. 75 snt.

Välis maailmas aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja teksis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,

1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,

1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUUUTUSI VOŤAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,

ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

Meilt ja mujalt

Suursõidu võitis E. Tomson

Neljas Estonian TT ehk mootorratturite suursõit, peetuna 13. septembril, oli rekordne favoriitide väljalangemise tõttu. Kõik neli suurimat pretendentit üldvõitja nimele, nagu eestlane O. Veldeman, rootslane M. Strömberg, soomlane R. Lampinen ja sakslane H. Häusler, katkestasid masinate rikete tõttu. Pealeselle katkestas veel rida väiksemaid favoriite.

Üldvõitjaks tuli üllatuslikult Erich Tomson, kes oma Norton-masinal saavutas tunnikiiruseks 95.82,5 km. Tehnilised tagajärjed osutusid järgmisteks:

MOOTORRATTAD:

Juniorid (10 ringi = 67,6 km).

C klass: 1) E. Sauga, Rudge, aeg 45.38, kiirus 88,89 km-t. 2) O. Harpe, NSU, 45.38 — 88,89 km-t. (meeter järel). 3) R. Rocy, FN, 46.10, kiirus 87,87.

B klass: 1) Fersen, Excelsior, aeg 46.38, kiirus 86,99 km-t. 2) Iljin, OK, 46.41, 86.90 km-t. 3) A. Elvelt, Velolette, 47.19 — 85.73. 4) A. Kinof, NSU, 52.48 — 76,83.

A klassis ükski ei lõpetanud.

Seniorid (25 ringi = 169 km).

C. klass: 1) E. Tomson, Norton, Eesti, aeg 1:45.50, kiirus 95.82,5 (Eesti TT rekord on Lampise nimel 99,78 km-t.). 2) P. Sirkkiä, Norton, Soome, 1:51.20, kiirus 91.09,1 km-t.

B klass: 1) O. Kyrö, NSU, Soome, 1:46.40, kiirus 95.07,6. 2) V. Hennok, Royal Enfield, Eesti, 1:52.49, kiirus 89,89,4. 3) A. Keränen, Rudge, 1:53.52, kiirus 89.06,5. 4) E. Taute, Excelsior, Soome, 1:57.48 — 86.11,5.

A klass: 1) J. Tomson, Rudge, Eesti, aeg 1:53.39, kiirus 89.34.

Autod (10 ringi = 67,6 km).

1) A. Patama, Ford, aeg 43.41, kiirus 92,86 km-t. 2) A. Hallman, Ford, 45.48 — 88.57 km-t. 3) E. Alm, Ford, 48.20 — 83.93 km-t.

R. Toomsalu kaks korda Soomes

Septembrikuu vältel käis meie parim sprinter R. Toomsalu kaks korda Soomes, esimest korda Helsingis ja teist korda Tampere. Helsingis tuli ta toime kahekordse võiduga, saavutades 100 yardis 10,0, mida võib nimetada Eesti rekordiks (ametlikult sel distantsil meil rekorde ei peeta), ja 200 m-is rekordi kordamisena 22,3. Viimasel distantsil lõi ta Heikkilat, kes ta vastaseks on ka SELL-i olümpial.

Tampere R. T. kohtas A. Tammistoga 100 m-is. Seni oli veel lahendamata, kumb neist on parem just lühimal distantsil. Toomsalu oli võitnud kõiki lätlasi, poolakaid ja ka soomlasi, kuid ainsana mitte A. Tammistot. Viimane suutis aga napilt-napilt kiirem olla ja võitis meie Toomsalu 20 sm-ga. Aeg 11,2.

Keskoolide kergejõustik rühib üldklassi

TKSÜ (Tallinna koolinoorsoo spordiringide ühingu) tänavused kergejõustiku-esivõistlused olid üllatuste ja rekordide võistluseks. Kõige suuremaks üllatuseks oli Gustav-Adolfi gümn. ülekaalukas üldvõitjaks tulemine ning ainult kolme klassikomplektiga töötava riigi tööstuskooli teisele kohale pääsimine. Kõige rekordilisemaks rekordiks aga oli kahtlemata kolledži õppuri Erich Sarapuu tagajärg teivashüppes — 3.56, mis on uueks TKSÜ ja koolinoorsoo rekordiks. Edasi purunesid TKSÜ rekordid 100 ja 400 m jooksudes. Uute tippmarkide 11,2 ja 53,1 püstitajaks neil aladel oli Gustav-Adolfi gümn. õppur G. Seck-Jõgi. 400 m rekordi jooksis ta eeljooksus ja täiesti üksinda, kuna kaks kaasjooksjat jäid sihilikult pool ringi maha. Rekordiks on ka vestholmlase Pürge saavutus B kl. odaviskes 56.39 ja tööstuskooli õppuri Härmis aeg 3000 m jooksus 9.34.8.

Ka muudel aladel saavutati häid tulemusi. Teivashüppes ületasid 3 m A ja B kl. kokku 6 poissi, kõrgushüppes 8 poissi 165 ja L. Vene gümn. õppur Samsonievski B kl. koguni 1.70. A kl. jäi esimese tagajärjeks 1.65.

Kõrgushüpe ei olnud ainuke ala, milles noored B kl. võistlejad suutsid näidata oma vanemaist kaasvõitlejast A klassis paremaid tagajärgi. Nii oli Pürge tagajärjeks B kl. odaviskes 56.39, ent A kl. võitjal Mihkelsil ainult 54.25. Kaugushüppes tegi A kl. võitja Kolguschkin 6.41, B kl. Tomson 6.38. Tütarlaste kaugushüppe tagajärgi võib nimetada koguni skandaalseiks: B kl. oli viiel võistlejal parem tagajärg kui A kl. esimesel! Sportlik järelkasv on koolides nii lapsakas, et kipub senistel tuksadel juba üle pea kasvama.

Elmiste aastate TKSÜ võistlustega ei ole tänavused üldse võrreldavad. Nii kolossaalne on areng. On tõusnud osavõtjate hulk ja saavutuste kvaliteet. Veel möödunud aastal märkisid ajalehed, et varemalt olnud kerge tulla teivashüppes võitjaks isegi alla 3 m tulemusega, kuid nüüd pidavat seks hüppama vähemalt 3 m. Tänavu aga võiksime öelda, et A kl. teivashüppes esikohale pääsmiseks peab ületama vähemalt 3.50!

Kui areng jätkuks samasuguses tempos, võiksime juba tuleval aastal oodata koolide võistlusil uute Eesti rekordide püstitamist. Möödunud sügisel TKSÜ võistlusil juba ületaski tookordne I gümn. õppur O. Arras, saavutades naiste kõrgushüppes 1.50.

Ameerika on olümpiatele saatnud keskkoolipoisse, kes on maailmakonkurentsis tulnud kuldmedalile. Kas jõuame meiega varsti nii kaugele, et meie koolipoisid hakkavad saavutama „vanade“ võistlustel rahvusvahelisi võite? Noorte võistlusil on nad seda juba korduvalt teinud. Helsingi-Tallinna poiste linnavõistluste bilanss pole sugugi häbistav meie noorsportlastele: mitmelgi korral on lahetagused hõimud neile pidanud alistuma.